Z. P 1554

Biblioteca Universităţii Regele Ferdinand I. Cluj.

CRUCIADA ROMÂNISMULUI

SĂPTĂMANAL DE ORIENTARE POLITICĂ ŞI SPIRITUALĂ

Director: MIHAIL STELESCU

APARE JOIA 8 pagini, 2 lei

ANUL I, No. 1 Joi 22 Noembrie 1934

532

PREFAŢA

Nu apărem. Continuăm. Cu acelaş crez, cu acelaş avânt. Suferinţele şi deziluziile nu ne-au schingiuit într'u nimic sufletul.

Unii dintre noi avem de pe acum un trecut la o etate când alţii au încă iluzii. Alţii au stat deoparte de frământarea noastră a celor dintâi, iar azi reuniţi în faţa aceluiaş altar pornim să oficiăm leturghia sufletului nostru, departe de partide, departe de mituri mincinoase, departe de ambiţiile mici şi sterpe ale celor ce spun că servesc ţara, servindu-se pe ei.

Nici o umbră politică, nici un vistiernic interesat nu troneazā în spatele nostru.

Incepem a scri la umbra unei cruci în care credem, pentru'n neam pe care nu l-am trădat niciodată, în numele unui *românism* pentru care am sângerat deseori, fără a regreta o clipă.

N'am apărut să dărâmăm pe nimeni şi nici să ridicăm pe cineva.

Crezul nostru este simplu, modest, poate banal, dar e cel mai sincer şi adevărat: *Românismul*.

Nu avem pretenţia de al monopoliza spunând sforăitor că noi suntem unşii lui Dumnezeu, ultima speranţă, ultima rezervă. Neamul nostru n'are o ultimă rezervă, el are o rezervă continuă încadrată în ritmul etern al vieţei, care curge şi se preface spre o ţintă necunoscută nouă, dar pe care o dorim bună.

Vom scri, vom gândi, vom lupta pentru acest crez sfânt. Vom fi tăioşi cu acei ce vor specula în interes personal acest crez; cu acei ce vor lupta şi luptă contra lui.

Şi vom îndrăzni aceasta deoarece niciun interes nu ne leagă de nimeni, nici o milă sau mită n'avem de cerut nimănui.

Vom asculta freamătul satului, frământarea uzinei, tăcerea biroului, plânsetul spitalului, vaetul colibei şi zarva străzii şi vom scrie. Acolo se află răul şi binele, minciuna şi adevărul, crezul şi programul. Acolo soluţiile, acolo doctrina.

Vom căuta să fim izvor şi îndreptar celor ce militează pentru *românism*.

Vom sugera idei şi fapte, iar dacă ni se vor cere şi nouă fapte le vom face. Avem chezăşie ca să fim crezuţi, trecutul nostru.

Nu vom mai fi nici verzii, nici albaştri, nu vom fi nici roşii şi nici albi, ci vom fi *români* în gândurile şi scrisul nostru, deoarece poţi să crezi în ceva fără să porţi cămaşe colorată, după cum poţi să porţi cămaşă colorată fără să crezi în nimic.

***Românismul* nu constă într'o etichetă şi o culoare Şi apoi dece mentalitatea de a lega de soarta unor oameni trecători biruinţa *românismului etern*! Au înflorit atâtea morminte pe plaiurile aceste ţări (şi bune şi rele) şi totuşi destinul acestui neam nu s'a rostogolit cu niciunul din cei căzuţi, ci şi a urmat calea înainte.**

Nu omul, ci ideia. Nu idolul, ci concepţia.

Sufletul omenesc e aşa de schimbător şi valurile frământărilor sociale pot întrece adeseori putinţele de dominare ale unei fiinţe, încât dece să pecetluim soarta unei idei măreţe legând-o şi confundând-o cu existenţa unui om, neputincios la un moment dat de a o mai putea promova?

Să ne ridicăm deasupra. Noi oamenii să fim slujitori credincioşi ai crezului pe care-l oficiăm, dar niciodată să nu ne ameţim de osanalele linguşitorilor din jur şi uitând să mai servim, să nă confundăm cu crezul, să cădem în erezia autocontemplării şi crezându-ne un nou Mesia. să ajungem să fim răstigniţi pe golgota neputinţelor noastre.

Acei care proclamă: «Eu sunt naţiunea» „Eu sunt ideia" sunt înşelătorii vieţei noastre publice care din nefericire pot orbii pentru'n timp o serie de elemente curate dar care vor suferi amar în clipa desmeticirii lor.

Ideia generatoare. Crezul animator de energii şi eroisme, aceste două descotorosite de idoli cioplţi în ritm de imnuri şi osanale ordonate vor fi zeiţele gândului şi scrisului nostru.

Creerea unei elite de luptători neînfricaţi şi nedespersonalizaţi, care să înfăptuiască frontul comun cerut de întreaga suflare românească dar. neauzit de profitorii interosaţi şi reprezentanţi temporari ai curentelor existente, va fi una din marile noastre preocupări.

Iată gândurile pentru care vom milita şi pornim azi *Cruciada românismului*.

Mihail Stelescu

Problema şomajului intelectual

Printre atîtea alte probleme, care ne complică bunul mers ca stat consolidat este şi aceasta a şomajului intelectual. Adică a neplasării tinerilor licenţiaţi în locurile, pentru cari s'au străduit şi au suferit, crezînd că în final vor parveni printr'o dreaptă drămuire a pregătirii lor.

Dacă probema şomajului poate fi legitimată în orice ramură a îndeletnicirilor omeneşti, în cazul acesta, al tinerilor sortiţi să moară de foame şi desnădejdie, pentrucă şi-au făcut o profesie din carte, orice explicare a oficialităţii apare neîntemeiată şi în pripă. Pentrucă, nu putem pricepe ca o ţară. care din punct de vedere cultural este departe de un indice al suficienţii, să-şi refuze îndrumătorii pe motivul cantităţii, care depăşeşte cerinţa Şi apoi, cum poate să prospere un stat, dacă înlăuntrul său desnădejdia roade din suflete pînă la descompunere. Şi cum mai poate fi înţeleasă o idee de patrie, de umanitate, dacă cei pe cari îi creştem cu seva acestor adevăruri. îi înlăturăm dela fapte, dînd din umeri şi svîrlind vina pe cauze externe.

Nu, nu! răul este sus. In toţi acei, cari nesocotesc un drept de vieaţă, exasperîndu-l cu exemple de existenţe, dacă nu aşa bogate în gânduri şi cărţi, totuşi îndemânatece oportunismelor sau compromisului. Dar, o parte din rău,— răul cel mare, — îl poartă în întîiul rînd tocmai intelectualitatea *şomeură*. Aceste suflete, cu mintea îndantelată de broderia atîtor probleme şi judecăţi, cari şi au lăsat în decădere un propriu prestigiu: al cărţii, al savantàlcului. De unde, pînă mai acum cîţiva ani, cartea era un apanagiu al sufletului şi al muncii, astăzi prin evoluţia către utilitarism a decăzut, vulgarizîndu-se alături de atîtea alte meşteşuguri, „brăţări de aur".

Ori tocmai pentru salvarea acestui prestigiu al cărţii, denunţăm că *şomeurii intelectuali* sînt toate acele mii de minţi, slab pregătite şi educate, cari au trecut prin Universitate numai cu numele, considerînd cartea numai ca un auxiliar al unei ajungeri cît mai sigure, mai fără muncă şi visuri. De aici, concluzia actualelor nevertebrate intelectuale pornite pe demagogia foamei şi a compromisurilor; clientelă gratuită a tuturor utopiilor politice şi de aventură. Un tineret cu adevărat intelectual, chiar în imposibilitate de a beneficia material, expiază pe baricadele culturii, *muncind*, neirosindu-şi timpul cu văicăreli injuste. Şi apoi, cum ne-am putea oare văeta că nu avem ce însufleţi în păraginita noastră cultură, cînd străinii ni-i o iau înainte la noi acasă, scoţînd minuni, de acolo de unde încă nu desluşim tragedia noastră ca neam şi indivizi.

Nu îndemnăm nici la rebeliune şi nici la sinucidere. Vrem numai cît mai multă *demnitate* în meseria noastră de cărturari tineri; cît mai multă dedicare şi jertfă, fără speranţa unei preţuiri imediate, pe altarul reconstrucţiei naţionale. Altfel, ne vom continua mereu codaşi şi rataţi într'o spiritualitate europeană, căreia i s'a urît aşteptîndu-ne. Cineva a spus, cîndva, profetic; *sufletul în om este idee*. Ori dacă sufletul din noi este numai cangrenă, rămînem morţi, atît ca stat cît şi cultură. Dacă sufletul din noi refuză depresiunile, refuză ideile care au făcut pînă acum, progresul şi temeinica noastră, înseamnă faliment şi peire. Trăim, deci, clipele celui mai apăsător constructivism. E în jurul nostru atîta ruină, care fumegă, adăstîndu-ne casmaua de lucrători harnici, viguroşi şi tăcuţi.

Inlături cu nedemnii, cu nepregătiţii şi cu toate acele oneroasu asociaţii de luptă politică pentr. căpătuirea *şomeurilor intelectuali*. E adevărat, că nu e durere mai mare, decît înlăturarea tacită şi fără motiv a făpturii tale, dela o muncă, pentru care ai agonizat pregătindu-te. Dar, iarăşi, nu putem înţelege, ca mizeria unei turme să însemne trambulina căpătuirii deghizate a cîtorva.

Salvarea noastră nu stă decît în muncă temeinică şi prin educaţie sufletească. Numai luminaţi, umanizaţi şi constructivi, ne vom pricepe valorile, ne vom susţine rostul şi ne vom motiva curajul etnicităţii creatoare.

AL. ZAHARIA.

Biblioteca Universităţii Regele Ferdinand I. din CLUJ. Nr. 1792 1936

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SPORT

Sport şi intelectualitate

In ţările antice unde civilizaţia şi-a lăsat amprentele unui moment mai devreme, sportul a apărut direct ca spectacol, nu sub forme şi manifestaţiuni diferite, cum a fost în cazul celor primitive, unde vânătoarea, fuga trânta şi războaele însăşi, erau sporturi neînţelese...

Astăzi chiar, sunt destule persoane ce nu-i înţeleg sensul, din simplul motiv că nu l'au avut în vocabular şi nu rare ori ţi se întâmplă să auzi un moşneag dojenindu-şi nepotul, că „în vremea noastră nu se făcea sport şi nu mureau oamenii la 20 de ani".

Ce eroare; toţi aceşti întârziaţi în viaţă, nu au putut înţelege sensul sportului deoare-ce evoluţia de la o generaţie la alta, e din ce în ce mai accentuată.

Apoi originele sportului — această nervoză a secolului — nu trebuesc căutate în deceniile trecute, ci în veacuri cu mult mai depărtate; astfel, vechii eleni practicau atletismul, care e şi azi sportul lor de căpetenie, apoi hipismul, boxul; luptele greco-romane, nu sunt altceva decât o formă evoluată a întrecerii carelor alegorice, şi luptelor de gladiatori, din amfiteatrul roman.

* * *

Generaţiei prost belice, distrusă deopotrivă de politicianismul ratant şi baccilului Kokh i-s'au remarcat înclinări multilaterale, dintre toate mai proeminentă, fiind educaţia fizică.

Această generaţie şi-a manifestat cu convingere preferinţa, către spectacotele şi literatura sportivă, în detrimentul celor de umplutură dramatică şi descriptivitate imorală, ce sunt în flagrantă contradicţie cu celebrul dicton latin: „mens sana în corpore sano".

Azi când tuberculoza se împleteşte cu sifilisul, distrugând societatea, un corp sănătos, necesar unei minţi sănătoase, care să lupte contra acestui flagel, nu poate fi obţinut decât prin sport, care e necesar, nu numai vitaliiăţii individului, ci şi însăş naţiunilor cari doresc să prospere într'un viitor cât mai apropiat, fără ca—bine înţeles — acestei forţe să i-se atribue scopuri subversive cum e cazul revizionismului maghiar şi utopiei roşii.

Italia facsită, e din acest punct de vedere, un exemplu eloquent; înarmaţi cu o voinţă de fier insuflată de *duce*, sportsmanii italieni au ridicat numele peninsulei din Mediterană, acolo unde pe vremuri, numai Caesarii au ştiut să-l înalţe, făcându-l respectat.

Italienii, prin corpul lor vânjos, ajungând la concepţii sănătoase şi o educaţie morală ridicată, au ştiut să fie utili ţării, — singura din lume care a şters cuvântul *criză* din dicţionar.

La noi, faptul că sportul nu primeşte nici o încurajare de la stat, cum e cazul Italtei, Angliei şi tuturor ţărilor civilizate, nu ar constui nimic dureros, dacă nu s'ar găsi persiflanţi ce dăunează indirect ţării, prin atitudinea lor necugetată.

Şi ce e mai interesant, e că printre aceşti ignoranţi flămânzi de glorie şi isbânzi ieftine, se găseşte o prea cinstită faţă bisericească, ce nu are — vorba românului — nici în clin nici în mânecă, cu acestă ramură de activitate socială constructivă.

In originalitatea, cu care caută să se înconjoare acest personagiu ce ar putea furniza pe eroul unei pantomine, schimonoseşte cuvintele, dându-le o sonoritate clownească, ce provoacă ilaritate, prin transformarea sportului, în *asport*, a sportsmanilor în *asportagii* sau *sportagii*, pe boxeur în *boxagii*. s. a. m. d.

Iarna trecută depildă, mi-a căzut din întâmplare în mână, o obscură gazetă ceferistă „Expresul" unde fără mirare, am dat de un articol de-al acestui prodigios confrate, în care era vorba de... *sportagii şi lăsătorile.*

Fără a se debarasa de obişnuitele-i expresii, ce formează deliciul cititorilor curioşi, atrăgea atenţia, direcţiunei generale c. f. r., că ar face mai bine dacă banii ce pierde cu... *sportagii*, i-ar da oamenilor dela *lăsători* (bariere n. r.) şi s'ar îngriji ca aceştia să nu se mai îmbete şi să provoace astfel accidente, prin... *lăsarea lăsătorilor.*

Interesant... nu?

Dar să-i lăsăm pe aceştia şi să revenim la cei-ce ne interesează: educaţia prin sport, în formarea intelectualilor.

Tineretul de azi, e cel ce va forma falanga conducătorilor de mâine şi de educaţia ce i-se va da, e legat viitorul unei ţări, azi când primele mijloace de educaţie, ar trebui să fie teatrele, cinematografele şi serierile literare, acestea sunt o antiteză a realităţii, ce ar trebui să existe, toate întunecându-se în prezentarea câi mai cochetă, a unei ponografii crase, ce fatal, duce tineretul la acte injustificabile vârstei lor.

Un caz extrem de interesant, îl constituesc, cei trei asasini ai lui Eusebiu Popovici, cari impresionaţi din lectura lui Conan Doyle şi a altor pornografii literar-cinematografice, au ajuns până la crimă, pentru a fura banii — deşi părinţii le erau oameni cu stare — necesari aventurilor.

Ce educaţie mai poate primi un tânăr, care la vârsta pubertăţii, citeşte Amantul D-nei Chaterly, sau admiră în filme revistă, picioarele Joan-ei Crawford, înlădierile trupului gol al Clarei Bow scene cu sărutări excitante.

Pentru formarea şi desăvârşirea sa un intelectual, are neapărată nevoe de voiţă fermă şi vigoare, fizică, şi care se pot apropia numai prin sport, nu citind pe Pitigrili, ori admirând fotografiile vedetelor femenine de cinematograf, ale căror poziţii, provoacă reacţiunea virilităţii.

Deasemenea, o literaturâ sportivă sau extra-sportivă cu subiecte sociale, din care lectorul să tragă concluzi pozitive, nicidecum defavorabile trebue ca alături de sport, să fie primul factor în concretizarea unui intelectual, ce va deveni un caracter necesar propăşirii neamului.

T. A. OMASCU

De vorbă cu Petea Vâlcov

Intre sportsmanii propriu zişi şi cei avizi de spectacole sportive, există o stare psihologică, a cărei complexitate definită, dă naştere unei coeziuni sufleteşti cu atât mai latentă, cu cât sportsmanul e mai puţin cunoscut.

Conştientă, de consecinţele sportului asupra maselor în general şi tineretului în special gazeta noastră va căuta să remedieze o stare de fapt, prezentând în coloanele sale, toate figurile proeminente ale sportului **românesc.**

.n numărul de faţă, vom prezenta publicului cititor pe Petea Vâlcov fost de două ori internaţional. Statură mijlocie, bine legat, părul şi ochii negrii, nasul şi gura, mici, mai conchis, un băeat simpatic şi un footballist excelent.

Singurul jucător din Capitală — poate şi din ţară — conştient de sensul expresiei **foot-ball asociaţie;** *cu o technică avansată, viteză, pătrundere, shoot şi un admirabil joc de cap, e prototipul footballistului înăscut.*

E surprinzător şi suspect în acelaş timp, faptul că acest excepţional talent, a fost matematic sabotat de comisia de selecţionare a echipei naţionale.

A fost necesară o violentă campanie, dusă de un curajos confrate, pentru românizarea reprezentativei de footbal, în urma căreia onorata comisiune să revină dela sentimente, la realitate.

*

De o modestie proverbială, Petea a căutat să se eschiveze, recomandându-mi colegi mai... îndreptăţiţi, dar necedând, am obţinut cele ce urmează:

— Cum v'aţi hotărît să abordaţi acest sport?

— *La o vârstă încă fragedă, am avut primul contact cu footbalul, a cărei vizionare m'a fermecat.*

E de altfel, cel mai complect sport.

— Când a-ţi început să-l practicaţi efectiv?

— *La 12 ani.*

— V'a ajutat cineva la începutul carierei?

— *Da, fratele meu mai mare Vâlcov Vasile, care m'a iniţiat în tainele balonului rotund.*

Lui îi datorez în bună parte cariera ce am făcut'o până azi.

— Amintiri asupra debutului în Capitală?

— *In Capitală, am jucat pentru prima dată, contra Unirii-Tricolor, în rândurile clubului meu „natal" Mihai Viteazul.*

Inscriindu-mă apoi la Academia Comercială am semnat pentru Venus, unde activez şi astăzi.

— Ce părere aveţi despre footballul românesc şi cel minoritar?

— *Cred că nu mai poate fi vorba de o superioritate accentuată a foot-ballului minoritar, asupra celui autohton, totuşi balanţa înclină spre el datorită exponentului său: Ripensia. De asemenea, nu trebue să ignorăm, aportul ce-l aduc grupării Timişorene, cei trei români: Bindea, Ciolac şi Deheileanu.*

— Ceva despre formaţiile bucureştene?

— *Dintre formaţiile bucureştene, îmi place ca joc Unirea-Tricolor, a cărei situaţie în clasament mă surprinde; cred că în primăvară o să şi redreseze mult situaţia.*

— Credeţi, că e necesară educaţia spirituală a footballistului, în ceeace priveşte raportul dintre materia cenuşie şi sport?

— *Cred, că un sportsman fără educaţie spirituală, nu mai poate fi numit sportsman.*

In ceeace priveşte contribuţia materiei cenuşii în sport, cred că la individul ce se ocupă numai de el, nu există prea multă, însă o inteligentă colaborare a sportului cu munca intelectuală, duce la un rezultat pozitiv.

— Succese în.. rândurile sexului slab?

— *Petea zâmbi, se uită la foaia pe care erau notate întrebările, era a 13-a... E desigur superstiţios. 13 e număr fatidic, prevestitor de nenorociri, de aceea se mulţumi să-mi arate mâna, în care avea verigheta.*

— Care vă e idealul?

— *Idealul meu actual, este de a reuşi să-mi iau anul acesta diploma Academiei de Inalte studii Comerciale şi Industriale.*

Atât deocamdată.

I-am mulţumit lui Petea pentru bunăvoinţa sa şi m'am despărţit cu câteva impresii deosebite.

TOMA ALEXANDRESCU

ŞTIRI

Intr'o convorbire avută cu Sony Niculescu, excelentul centru înaintaş oborean, acesta ne-a înştiinţat, că va reintra Sâmbătă, în rândurile Unirii Tricolor. E un aport ce va fi resimţit în primul rând de .. C. F. R.

*

In numărul viitor, vom prezenta cititorilor noştri, o cronică, cu situaţia footballistică pe continent.

*

Sâmbătă are loc la Slatina reuniunea inter-regională de box Banat-Oltenia.

HIPISM

Amatorii acestui nobil sport au fost în ultimul timp şi cu drept cuvânt, profund decepţionaţi.

Este în parte explicabil. Grajdurile mari, aparţinând unor adevăraţi sportmeni, aproape au dispărut fie prin moartea acestor, fie prin măcinarea averilor lor.

Micii proprietari de cai de curse rămaşi încă în picioare se luptă din greu din cauza vitregiei timpurilor.

Cu atât mai mult, conducătorii ambelor societăţi hipice, ar trebui să fie cât mai scrupuloşi pentru limitarea la un minimum a aşa ziselor iregularităţi pe hipodrom.

Evident, farmecul curselor este tocmai acea «glorious incertitude» pentru toţi, inclusiv cei mai abili antrenori şi jockey.

Dar, această «glorious incertitude» nu trebue, să se schimbe în «abominable certitude» pentru o anumită clică redusă, de adevăraţi gangsteri hipici.

Cursele nu se pot menţine numai prin colaborarea unui Gill sau Czillag — pentru a numi numai două vedete. —

Dacă publicul, care plăteşte intrare şi contribue la mutual, s'ar scârbi complect de „capriciile„ unor quadruposi ca Marchiz sau Cousete, n'ar mai veni la curse. Evident nici „talentele indiscutabile" a acestor două vedete nu ar putea garanta existenţa curselor.

In nici o ţară din lume, comisarii cei mai vigilenţi, nu au putut stârpi complect „loviturile".

Dar aceste lovituri pot fi în interesul publicului, deci în interesul superior al Hypismului, strict redus.

Inţelegem, mulţi fac astăzi ceea ce n'ar fi făcut în timpuri mai bune, vremurile sunt grele, lupta pentru existenţă desemeni o problemă, totuşi cei responsabili nu vor putea admite ca publicul să fie permanent spoliat de câţiva gangsteri.

Deci măsuri severe se impun, nu simple avertismente platonice. Făcându-se, de când funcţionează boockmakerii, pariuri în oraş, nu este admisibil să se dea în mod intenţionat anumiţi cai ca nepartanţi, cai care sunt evident partanţi siguri şi cu şanse bine scontate, sau vice versa.

Nici rezultatul unui joc austriac, nu este admisibil să se dea, după cum s'a dat cândva recent, abia după trei zile.

Este cel puţin imprudent. Sperăm deci, că în interesul acestui frumos sport, anumiţi gangsteri vor fi capturaţi.

S.

Soseşte Peter Farmer

Zilele trecute scoţianul fantomă Peter Farmer, a întrebat F. R. F.-A-ul, dacă soseşte iarna, ca să poată veni.

Venus a învins România

In cadrul celei de a zecea zi a championatului naţional, cele cinci partide, disputate în cuprinsul ţării, au dat câteva rezultate interesante şi posibilităţile unei schimbări aproape radicale, a clasamentului.

Venus—România 1—0

Singura partidă jucată în Capitală, între Venus şi Romania (Cluj), a produs vizionarea unui match, de o factură excepţională.

După lamentabila exhibiţie de acum două săptămâni, în Compania Unirii Tricolor, România a fost o revelaţie, pentru cei ce au văzuto evoluând Duminică pe arena din splai.

Aceleaşi laude, se cuvin championilor naţionali, ce nu au desmintit buna impresie, lăsată săptămâna trecută.

Punctul victorios, marcat de Volodea, e opera autorului moral Petea Vâlcov, care a jucat admirabil.

Nu e mai puţin adevărat, că şi România ar fi putut emite justificate pretenţii la victorie; pentru noi, ori care ar fi fost învingătorul, nu ar fi dat loc la comentarii.

D-l Orawetz, a comis câteva gafe, ce-i eclipsează 'meritele. La Arad, cel de al doilea exponent al capitalei Juventus, deşi descomplectat, a reuşit o justificată victorie, (2—1) asupra gloriei.

Lucru, ce le-a eşuat celorlalte formaţii bucureştene C. F. R. şi Unirea Tricolor, ce au capotat, cu respectiv 2—0 şi 3—0, faţă de Ripensia şi Universitatea.

Avant cronica Diviziei Naţionale:

Viitoarea etapă a Diviziei Naţionale, are programate şase întâtniri, de un interes vital în cristalizarea clasamentului.

Dintre acestea, două vor avea loc în capitală. Sâmbătă C. F. R.-Unirea Tricolor şi Duminică, Juventus — Chinezul.

C. F. R.—Unirea Tricolor

Pe arena din Obor, se vor întâlni cei doi beligeranţi bucureşteni, C.F.R.—Unirea Tricolor.

Cum ambele formaţii sunt după o serie de înfrângeri dureroase şi ocupă poziţii nu tocmai plăcute în clasament prevedem o luptă aprigă pentru cele două puncte din care nu se ştie cine va eşi învingător, deşi prima şansă o are Unirea Tricolor.

Chinezul—Juventus

La O. N. E. F., va evolua în compania Juventusului revelaţia turului de toamnă, Chinezul.

Timişorenii, s'au impus drept serios pretendent al primul loc la care au şi ajuns săptămâna trecută, şi pentru recucerirea căruia vor lupta cu tot avutul lor tineresc.

Juventusul, nu poate face altceva, decât să cedeze onorabil.

Venus—Universitatea

După victoria de Duminică, Venusul se va deplasa la Cluj, unde va înfrunta Universitatea.

Va fi un match palpitant, din care nu se ştie cine va eşi învingător, Clujeni luptând să şteargă acel 3—0 cu care au cedat în sezonul trecut, iar bucureşteni să confirme dovedind încăodată buna, dispoziţie în care se găsesc.

Logic ar fi un draw.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ECONOMIE — FINANȚE

Pe marginea raportului Skoda

După opt zeci de mii de file cuprinzând tot felul de năsbîtii, ancheta în afacerea Skoda s'a terminat prin depunerea raportului pe biroul Camerei, urmând ca în câteva zile să înceapă dezbaterile orale.

Nu vom căuta aici să facem o analiză a raportului d-lui Aurelian Bentoiu și nici a contra-raportului întocmit de Armand Căpitănescu, reprezentând punctul de vedere partidului național țărănesc, ci ne vom mărgini numai să desprindem deaici câteva concluziuni, pe cât de dureroase, pe atât de adevărate, privind industria noastră națională.

Nu vedem dela război încoace, să fi existat capitol asupra căruia să se fi stăruit mai mult de către toate guvernele, ca acesta al ererrii și desvoltării unei industrii proprii. Tot felul de legi au făcut scut acestei creațiuni postbelice a României mari.

Și rezultatul? Nu sântem în stare să facem o țeavă de tun, ca lumea, în țara asta unde avem toate posibilitățile pentru desvoltarea unei industrii înainte de a se fi purces la tratativele cu fabrica de armament Skoda, pentru dotarea grabnică a armatei, cu tunuri, spre a preveni unele evenimente externe, ci păreau a se precipita, s'au comandat la uzinele Reșița 900 țevi de tun, numai de semizat, cari au binevoit să plesnească după 1000 de lovituri. Atât poate da Reșița astăzi, deși în timpul războiului a funcționat ca atare, dând o parte din armamentul necesar trupelor austro-ungare.

S'a mai vorbit foarte mult de fabrica dela Copșa Mică și Cugir, care trebuea să ne furnizeze o parte din materialul de război.

După însăși declarațiile actualului ministru al apărării naționale d. general Ovul Angelescu, la concursul de arme automate, această fabrică s'a clasat ultima, deși avea în oferte prețurile cele mai ridicate.

Cu alte cuvinte, decâteori statul a trebuit să apeleze la propriile industrie, aceasta ori a fost incapabilă de a l servi ori l-a jefuit ca în codru, cum a făcut brigandul Malaxa, cu automotoarele livrate căilor ferate.

Marginal raportului Skoda, care inculpă întregului guvern național țărănesc din 1929 — 1931, faptul de a nu fi căutat să întemeieze o industrie o industrie proprie de armament și de a fi făcut cu fabrica Skoda un contract oneros pentru România — noi ținem să facem o întrebare: Cine sânt vinovații de situația nenorocită a industriei noastre? Guvernele trecute? Conducătorii acestor industrii? Cu certitudine?

Cine altul poate fi făcut vinovat de regresul industriei din Ardeal, decât temuta roșcată, Max Auschnitt, patronul uzinelor Titan-Calan-Nadrag și stăpânul domeniilor Reșița. Acest strigoi, al industriei românești, este reprezentantul nediscutat al ei, și l merită: El și celălalt bandit, Malaxa, conduc de vreo câțiva ani, destinele industriale ale României mândră de nobilii ei fii, de cea mai autentică spiță.

Dar nu numai atât. Pe cât se pare, Dioscurii industriei noastre sunt de acord

cu guvernul pentru sancționarea tuturor, cari au avut îndrăneala să comande armament, fără a-i interesa și pe ei, în calitatea oficială de tenii industriale.

Credem, că norocul cu care încearcă cele două săptuiri, să-l improaște pe fostul președinte al Consiliului Dirigent, — noroi din care odinioară și-au făurit blazonul, — nu și vor putea ajunge ținta.

In ceasul al doisprezecilea avem nevoe de o industrie națională pentru salvarea României. Și industria națională înseamnă industrie, fără bestii la conducerea ei.

I. St.

Spre o nouă politică comercială

Negocieri economice importante cu străinătatea — revizuirea convențiilor comerciale

Noul regim al comerțului nostru exterior — intrat în vigoare, pentru operațiunile de export, la 1 Noembrie, a făcut necesară revizuirea aproape a tuturor convențiilor comerciale și de clearing, cari trebuesc să fie acordate noului regim de import și export.

In acest scop, ministerul de industrie și comerț — în deplin acord cu ministerul afacerilor străine — a denunțat convențiile cu Germania și a chemat la negocieri pe reprezentanții Cehoslovaciei și Iugoslaviei.

Tratativele cu Cehoslovacia

In tratativele cu Cehoslovacia — cari au început Marți, 20 Noembrie — după ce se va examina situația balanței schimburilor și plăților și după ce se vor studia condițiunile în cari a funcționat până acum schimbul de mărfuri dintre noi și Cehoslovacia se va întocmi un protocol al constatărilor făcute care va fi supus guvernelor respective.

Probabil că se va ajunge — pentru armoniarea intereselor respective — numai la modificarea — în raport cu noua situație — a convențiilor deja existente între cele două țări.

De altminteri cele mai bune intențiuni stăpânesc ambele state în această privință.

Astfel, ministrul agriculturii cehoslovac a declarat că va face maximum de avantagii pentru a se încheia un aranjament cât mai durabil.

*

In ce privește Iugoslavia urmează să sosească — în câteva zile — în Capitală însăși ministrul comerțului iugoslav, d. Demetrievici.

Deși schimbul de mărfuri între România și Iugoslavia nu este atât de important sunt totuși chestiuni economia pendintă cari reclamă o rezolvare.

In tratativele cari vor avea loc — și cu Iugoslavia și cu Cehoslovacia se va discuta de altfel și intensificarea relațiunilor comerciale pe baza hotărîrilor luate în conferința statelor Micii Înțelegeri, care s'a ținut în Mai, la Belgrad.

Convenția comercială și de clearing cu Germania a fost denunțată

In privința raporturilor noastre comerciale cu Germania s'a constatat că actualele convenții — comercială și de clearing — nu ne satisfac deloc — mai ales în ceeace privește obligațiunea de devize pentru plățile noastre externe.

De aceea ministerul de industriei și comerț — de acord cu ministerul de extarne — a denunțat pe data de 15 Decembrie crt. ambele convenții.

De altfel convenția noastră comercială cu Germania expirase încă din luna Iulie. Guvernul german a cerut atunci prelungirea cu trei luni a acestei convenții, ceace guvernul nostru a admis

Ultima prelungire a fost acordată la începutul lunii Octombrie crt., prevăzându-se ca termen de expirare definitivă data de 15 Decembrie 1934, după care — indiferent de orice considerațiuni — nici o prelungire a convenției expirate nu mai putea fi admisă.

In conformitate cu cele de mai sus, ministru nostru de externe — la cererea ministrului de industrie — a remis o notă guvernului german, prin care i se punea în vedere că actuala convenție de comerț dintre țara noastră și Reich este denunțată oficial pe data de 15 Decembrie crt.

Până în momentut de față guvernul nostru n'a primit nici o comunicare oficială dela Berlin.

Cu toate acestea d. I. Manolescu Strunga a avut numeroase întrevederi cu D-nii Petrescu Comnen ministrul României la Berlin, von Dehn Schmidt, noul ministru german la București și von Pockammer, însărcinatul de afaceri al Germaniei.

Teza guvernului român

Teza guvernului român care va fi susținută în tratativele cari vor avea loc, va fi următoarea:

Nici o convenție de comerț nu se mai poate indica între noi și Germania pe față de compensații.

România nu poate accepta, ca pentru petrolul nostru, pentru cerealele noastre să fie obligată a cumpăra mărfuri germane vândue mai scump decât prețul real.

Pe viitor Rechul trebue să admită — dacă nu achitarea integrală a exportului nostru în devize libere, cel puțin achitarea unei cote importante în valută forte, iar restul în mărfuri.

Atâta vrem cât va dăinui vechiul sistem german, după care această țară înțelege să apeleze la exportul nostru fără a se da devizele de cari avem nevoie, și nu poate fi vorba de nici un fel de înțelegere între noi și statul germnan.

In acest sens d. I. Manolescu Strunga, ministrul industriei a dat acum câteva zile un interview ziarului german «*Deutsch Allgemeinezeitung*».

* * *

Acestea sunt vederile cercurilor noastre oficiale în legătură cu revizuirea condițiilor comerciale.

Am fost atenți...

„cuvântul liber"

In minusculul „cuvânt liber" și-a făcut apariția odată cu venirea toamnei o „cronică studențească". Era și necesar, priviți magazinele. Vara veți găsi în vitrine pantaloni albi, voaluri; toamna galoși, paltoane; iarna, blănuri, patine; la fel și la magazinul de desfacere al produselor sovietice și anti-fasciste veți găsi după sezon, marfă asortată care să atragă clienții.

Un oarecare minuscul: badea marinescu încearcă după modelul D-lui Mihalache în scrisori către țărani, scrisori către studenți. Incepe astfel: „Îți scrie, prietene, un tânăr caşi tine care a văzut deschizându-se ani dearândul cursurile universității, unul care cunoaște— pentrucă și el a încercat-o — impresia vagă și înedită, *înecată în fum de tămâie, nazalizări popești, discursuri doctorale și optimiste, pe care ți-o lasă o atare solemnitate menită să inaugureze o etapă nouă în viața ta febrilă și fără orizont.*"

Apoi pune într'o legătură foarte strânsă slujba religioasă — care din nefericire n'a avut loc anul acesta la deschiderea cursurilor, — cu taxele mari pe care le plătește studentul la intrarea în facultate.

Da, aci suntem de acord, ba mai mult unii dintre cei ce scriu aci la această gazetă au și suferit urmări destul de grave pentru lupta fățișă și curată care au dus-o într'u apărarea nevoilor studențimii, dar ce legătură are Dumnezeu cu taxele, divinitatea cu facultatea?

Iată cum urmează minusculul epistolar: „Până atunci să ți spun un lucru care, iarăși, nu ți-a trecut prin gând: *solemnitatea deschiderii e calculată în așa fel, încât să rămâi convins vreme de câțiva ani, că divinitatea e prezentă în toate măsurile universitare, că a te răscula împotriva acestora ar însemna să-l înjuri pe dumnezeu, că, într'un cuvânt, facultatea e un fel de sucursală a raiului pe pământ, iar rectorul împreună cu salarioții săi, mandatari neînduplecați ai puterii divine.*"

De ce această șarlatanie stilistică, ca vorbind pe ocolite de nevoile ce-l rod pe tânărul nou venit cu mari greutăți dela căminul lui sărac să și lumineze mintea, să vii să-l deposedezi de singurul lui sprijin moral și sufletesc, credința? Și cum își închipuie minusculii atei dela „cuvântul liber" că vor reuși să remonteze din nou legenda biblică a șarpelui ce oferă evei sub formă de măr păcatul pierderii sprijinului Divin? Acești tineri ce aleargă către lumină vin din curățenia satelor unde străjuesc clopotnițele vechilor bisericuțe, aduc în lucrușoarele lor câte o iconiță mică și câteva fire de busuioc sfințit pus acolo de o mamă grijulie de liniștea sufletească a fiului ei Acești studenți ce năpădesc treptele Universităților în fiecare an sânt feciorii țăranilor, muncitorilor și funcționarilor care când pleacă la lucru își fac semnul crucii. Mieroasele scrisori bine ticluite după planul general sovietic de combatere a creștinismului nu vor prinde în suf etul sănătos al acestor împrospătători de rânduri ai noii armate a românismului creștin. Dacă ei în necunoștința lor explicabilă nu vă cunosc, vă vom arăta noi. Domnilor minusculi vă vom rupe jos aspectul technic și îmbietor prin care cuceriți ochiul pentru a pătrunde apoi cu otravă în sufletele neștiutoare. Sfârșitul scrisorii însă e atât de concludent încât îl vom reproduce și pe acesta pentru a vă demasca singuri: „Cum vezi, iluziile pe care le-ai adus cu tine din anii romanțioși de liceu, n'au rost aici. Studenția e o răscruce întunecată, în care trebuie să te păzești de apași și de tentații. Altfel sucombi. *Nu o lua însă spre dreapta, deși mulți merg într'acolo.*

Am să-ți spun altă dată de ce.

Până atunci, vezi, fii atent..."

Deci aci au vrut s'ajungă minusculii îmbietori către paradisul roșu. Ne bucură un lucru și anume că recunosc, că mulți merg într'acolo Merg căci de-acolo au venit. Ne vom apăra nevoile și sărăcia tot atât de bine și la umbra crucii. Dacă unii slujitori ai biserici au apucat căi greșite, credința nu e vinovată. Credința în Dumnezeu și Cruce este stindardul și suportul luptei noastre și chezășia biruinței ce o vom avea. Până atunci după cum vedeți... am fost atenți.

Fericiți cei cari, prin înțelepciune ori prin suferință, au biruit trivalitatea din ei. Căci a lor a fost biruința.

V. PARVAN

ȘOMAJUL

Nu se găsește de lucru. Iarna, frigul își clănțăne dinți amenințători. Muncitori cerșesc la colțuri, întinzând mâna la cei ce ies noaptea târziu din localuri unde bani care ar sătura 1000 de oameni se irosesc într'o noapte pe viciu și abruti are.

La orice poartă de uzină, la orice oficiu de plasare muncitorul bate în zadar, nu este de lucru. Și doar țara noastră n'are atâția muncitori. Dece oare muncitorul rămâne flămând cu brațele de-alungul trupului istovit? Să nu fie într'adevăr de lucru?

Vom da mai jos o oglindă oficială a cauzei pentru care muncitorul român în țara lui moare de foame, în timp ce la nici un colț de stradă nu am văzut vr'un străin cerșind.

Iată ce răspunde ministrul muncii la o interpelare făcută în cameră cu privire la situația muncitorilor dela Uzinele Reșița.

La Direcția Exploatării din Reșița au fost: în anul 1930 în total *6717 muncitori* din care 45 la sută români, **54,5 la sută minoritari** și **36 supuși** streini. Dela 1930 și până în prezent numărul muncitorilor a scăzut la 4876 din care **43 la sută români, 56,5 la sută minoritari** și 24 supuși străini.

Deci se vede clar că din români au fost concediați mai mulți, deoarece procentul minoritarilor e în creștere.

Situația funcționarilor la aceiași direcție:

In 1930 total 521 din care 36 la sută români și 64 la sută minoritari. In 1933 total 311 din cari 35 la sută români și 65 la sută minoritari.

Și aci se observă aceiași descreștere a românilor.

La Direcția minelor muncitori:

In 1930 total 3548 din care 44 români, *55,9 minoritari* și 4 străini.

In 1933 total 2754 din care 38 la sută români **61,8 la sută minoritari** și 4 străini.

La aceiași direcție, funcționari.

In 1930 total 211 din care **31 la sută români, 67 la sută minoritari** și 4 străini.

In 1933 total 104 din care **36 la sută români, 63 la sută minoritari** și un străin.

Primarul orașului Reșița dă în mod oficial *600 de capi de familie români șomeri*

Să ne mai întrebăm dece cerșește muncitorul român? Flămând, înfrigurat ascultă năucit la șoapta propagandistul roșu, străin de sânge și credință, dar cu post și leafă în regulă. Și atunci când mânat de foame și frig își iese din sărite tot sângele lui înroșește pământul în lupta pentru pâine.

Loc în fabrici pentru muncitorii români, întâi ai noștri și de rămâne ceva o vom da cu dragă inimă și străinului dacă e nevoiaș. Numai astfel vom descongestiona străzile de cerșetori, vom limpezi cerul social și vom aduce fericirea în atâtea colibe sărace.

M. S.

Digitized by Google / Central University Library Cluj

Cercetări literare

publicate de N. Cartojan

Iată o carte interesantă, atât prin materialul prezentat, cât şi prin faptul că aduce în discuţie una din cele mai interesante probleme care agită viaţa universitară românească, aceia a colaborării dintre profesor şi student, a apropierii sufleteşti dintre aceşti doi factori de cultură şi a rezultatelor practice pe care le dă.

Va părea curioasă unora această problemă, dar la o privire mai atentă se observă, că în majoritatea cazurilor, se prelungeşte şi în facuităţi aceiaşi mentalitate de liceu, adică aceiaşi atitudine de terorist a profesorului, care închis în concepţiile unui cap îngust, priveşte cu ură şi dispreţ peste creneluri la u milii aspiranţi, care bat la porţile de ştiinţă.

Un profesor înţelegător, un suflet bun, care să-şi plece urechea, întocmai ca un adevarat părinte sufletesc este rar şi, afară de câteva ex cepţii, toţi ceilalţi sunt inabordabili, privesc cu dispreţ la gloata avidă de cultură, o dispreţuesc — şi lucru natural provoacă aceleaş sentimente.

Un om cult în adevăratul înţeles al cuvântului, un om superior desbrăcat de toate patimile care-i macină inima nu se poate coborâ la asemenea fapte. Atunci cine ramân ?

Cei înrăiţi la suflet şi îngusti la cap şi înaintea cărora cei chemaţi să se lumineze constituesc un veşnic pai în ochi şi nu le dau decât cu mare părere de rău ceva din ştiinţa ce o deţin.

Dar mai este o categorie şi cu atât mai de dispreţuit şi mai periculoasă cu cât nu aduce nici un folos culturii ci mai degrabă îi stă ca un bolovan în cale.

Este ceata celor cu strălucire de fraze goale şi găunoşi ca o scorbură, şi cari se apără cu dispreţ şi fanfaronadă, ţinând la distanţă pe oricine ar îndrăzni să se apropie şi să le cerceteze neştiinţa.

Am făcut introducerea de mai sus fiind-că volumul despre care vorbim vine să discute prin partea lui pozitivă sau negativă colaborarea profesorului cu studentul, colaborare între cel ce trebue să fie îndrumătorul paşilor şi cel în luptă cu viaţa de mai târziu, viaţă în strânsă legătură cu cele câteva momente petrecute împreună.

Volumul «Cercetări literare» publicat de d. N, Cartojan prof. la univ. Bucureşti, arată chiar în prefaţă intenţia de care este animat autorul : mai întâiu să înfăţişeze celor ce se interesează de cultura trecutului românesc contribuţiile modeste ale celor mai tineri cercetători şi în al doilea rând să răsfrângă o latură din activitatea seminarului de istorie a literaturii române vechi.

Ne vom ocupa de acest volum privindu-l sub spectul celor d o u ă puncte de vedere.

Prin volumul de faţă d-l N. Cartojan se înscrie în numărul celor puţini care coboară în mijlocul acelora pe care-i îndrumează pentru a le da o mână de ajutor.

D-sa doritor de a se achita cât mai conştiincios de greaua îndatorire ce-i revine unui profesor universitar şi totdeodată de a contribui pe cît mai mult posibil la pregătirea viitorilor profesori de limba română îndreaptă activitatea seminarului spre două puncte distincte : întregeşte, prin munca studenţilor în legătură cu izvoarele, cunoştiinţele căpătate în orele de curs, şi îndreaptă studenţii spre cercetări noi care duc la desnegurarea atâtor probleme de literatură veche, cu un material inedit şi aşa de vast.

«Cercetări literare» este aşadar o o încercare de a realiza aceste intenţii şi dacă dacă imperfecţiuni inerente începutului îşi fac lor, ele cad în faţa gândurilor bune de care sunt animaţi atît colaboratorii cît şi îndrumătorul lor.

*

Cartea cuprinde : o problemă în legătură cu răspândirea la noi a celebrului roman spiritual «*Varlaam şi Ioasaf*» studiată de D l *Emil Turdeanu*; publicarea în ediţie critică de către d-l *Al. Ciorănescu* a unui manuscript oltenesc din 1748; d-na *Margareta Mociorniţă* redă în transcriere latină şi facsimile textul celui mai vechiu Fisiolog, copiat în 1693 la Braşov ; d-na *Olga Cosco* studiază una din primele traduceri franceze în româneşte: *Carol al XII de Voltaire*; apoi două dări de seamă, una a d-lui *Nicolae Anas ase Cheorghiu*, care comunică ştiri despre călătoria la Muntele Athos şi la locurile sfinte în 1766 a unui preot bănăţean şi alta privitoare la un manuscris latin adus de ostaşii noştrii dela asediul Vienei şi care a intrat în biblioteca Stolnicui Constantin Cantacuzino.

«Cercetări literare» se închee cu bibliografia publicaţiilor pe anii 1931 şi 1932 privitoare la cultura românească veche, alcătuită de studenţii Seminarelor sub conducerea d-lui Georgescu-Tistu, Bibliotecarul Facuităţii de Litere.

Judecând valoarea contribuţiilor fiecăruia observăm : contribuţia d. Emil Turdeanu e prea sumară şi nu lămureşte pe lector în amănuntele istorice ale manuscrisului, în aşa fel ca şi un profan să se sizeze faptele şi miezul.

Lacuna d. Emil Turdeanu este proprie şi celorlalţi studenţi coautori, cu excepţia singură a d-rei Olga Cosco. Dealtfel d. Turdeanu este destul de conştiincios cu isvoarele şi datele, ceiace denotă un oarecare devotament. Dar iarăşi nu putem admite ca lucruri, — destul de aride prin natura lor — să fie expuse într'un stil imposibil, greoiu şi cu atâtea asprimi, cât să sperie şi pe un iniţiat.

Punctul de încercare al celui care face cercetări literare nu stă atât în investigaţiile făcute cât şi în exprimarea frumoasă a unui material prea acoperit de pulberea vremii. Credem că un mic istoric de o pagină — două, a chestiunii şi un stil *mai* cursiv, ar fi contribuit cu mult în asimilarea de către cetitor a materialului prezentat de d. Turdeanu.

Folosul l ar fi simţit nu numai lectorii, mulţumiţi că pot desluşi ceva, ci credem chiar distinsul profesor d. Cartojan şi sârguincioşi săi elevi.

Mai exagerat decât d. Emil Turdeanu, este d. *Al. Ciorănescu* care scrie despre «Intrebări şi răspun. suri», îmbâcsit de un pedantism prea didactic şi un stil ce-ţi alungă buna voinţă.

D na Mociorniţă scrie prea grăbit şi prea laconic introducerea la traducerile româneşti din Fiziolog, ciudatul tratat de ştiinţe naturale, care a circulat atât de mult şi cu atâta influenţă în Evul mediu.

Singura excepţie fericită, pomenită mai sus, e d-ra Olga Cosco, cu al d-sale articol — studiu despre «Istoria lui Carol al XII — de Voltaire.

Foarte scurt, numai în două pagini, autoarea trece cu *salturi* elegante, peste stările de lucruri şi atmosfera vremii care au favorizat această traducere, pentru ca astfel pregătiţi şi luminaţi să ajungem pe nesimţite în inima subiectului.

Deşi prin felul lui materialul este tot atît de greoiu ca şi la ceilalţi, totuşi autoarea trece cu uşurinţă peste asperităţile ce-l caracterizează pentru a ajunge la concluzii, dovedind multă limpezime de spirit şi *discernământ critic*, dovedit de altfel şi prin textul ales în final.

Cele două *contribuţii* care urmează : «un preot bănăţean, Mihail Popovici, la muntele Athos şi locurile sfinte în 1766», şi «un manuscris latin adus de la asediul Vienei în biblioteca Stolnicului Cons. Cantacuzino», reiau ca prezentare şirul celor de mai înainte, putînd prea bine figura şi numai într'o fişă de seminar.

Ultima parte a volumului, care merită să fie relevată este intitulată «Bibliografia publicaţiilor privitoare la cultura romînească veche», este lucrată de studenţii Seminarului de Istoria Literaturii Romîne Vechi sub conducerea d-lui Georgescu-Tistu şi cuprinde materialul privitor la această specialitate scos din publicaţiile pe anul 1931—32.

Bibliografia se referă numai la istoria noastră veche, punând la îndemîna viitorilor cercetători, pe lângă o îndrumare şi o informaţie imediată, care-l scuteşte de peregrinarea prin diverse biblioteci.

In fine, «Cercetări literare» sînt un început frumos de activitate ştiinţifică la Universitatea din Bucureşti, — dar care pe lângă cele ce se fac la Cluj şi Cernăuţi sînt o prea slabă mîngîere. Ne trebuesc cît mai multe asemenea cercetări, cari să utilizeze elementele tinere capabile, ferindu le de ratări şi îndrumându-le spre orizonturi bogate numai în fapte.

Numai aşa vom putea contribui la temelia culturii acestui neam.

Alexandru Redea

■ *Puţinţa de a trăi noi înşine în sufletul altuia e singura adevărată valoare omenească.*

■ *A ilumina cu puterea propiului geniu măcar o parte, cît de mică, din obscura poveste a* devenirii *sufletului omenesc spre a putea bănui, care va fi capătul suferinţelor şi rătăcirilor noastre, e o năzuinţă, care ori de cîte ori pînă acum ar fi isprăvit în întristare şi desnădejde, e totuşi prea asemănătoare cu sborul măreţ al vulturului, ca să n'o încerce mereu omenirea, fie şi numai spre a muri frumos.*

Vasile Pârvan

Două poeme în proză

Trandafirul*)

Era copilul nimănui! Aşa l-au pomenit străzile. Şi era mic... mic de tot! Numai ochii-i negri, negri ca şi părul lui sălbatec, cu reflexe albăstrii, erau mari!... Mari .. parcă totdeauna uimiţi de minunăţia străzilor, pe cari nici el nu-şi aducea aminte să se fi pomenit altfel.

Ai fi zis că sufletul îi era în ochi, şi ochii îi era sufletul.

Dar ceiace îl minuna pe el mai mult, erau florile! Aceste mici vieţuitoare colorate, parfumate! De aceia, de multe ori, se oprea ceasuri şi zile întregi în faţa unei grădini. De astă dată, sufletul de sub sălbăticia neagră, cu reflexe albastril, se opri lacom în faţa unei grădini, cum nu mai văzuse până acum!

Ce frumoase fori! Şi cât de felurite!... Şi cît de multe!... Aşa de multe!...

Era dmiineaţă şi veni soarele de nămiezi, apoi amurgul cu draperii de aur, de purpură şi violet, şi copilul încă nu se urni din loc.

Un glas limpede ca o mîngăere, îl întrebă:

— Aşa de mult îţi plac forile?

— Da!

Şi o mînă albă şi fină ca o adiere, îl duse înăuntru; îl plimbă pe la fiinţele acelea multicolore, spunându-i-le pe nume.

Cineva începu să tuşească şi ochii cu sufletul în ei, căţă spre cel care tuşise.

Era o fetiţă, ceva mai răsărită decît el, blondă, cu privirea ochilor albaştri parcă pierdută în nemărginit, şi albă... palidă de albă!

— Matale *ai tuşit?*

— Da! răspunse fetiţa, înroşind imaculata batistă întocmită cu dantele.

— Dece tuşeşti cu sînge?

— Pentrucă eu...eu sînt bolnavă.

— Da?

— Da!

— Şi eu...

Şi'n întunericul ochilor lui negri, se făcu mai întuneric.

— Dar eu, e altceva... eu n'am flori .. n'am nici măcar o floare... eu n'am nimic... pe cînd matale *?!... Păcat! ai atâtea flori frumoase!... Şi* matale *eşti frumoasă! Ai părul galben, ca luna când răsare ca părul* matale *! Şi eşti albă... aşa de albă... O! mult mai albă, ca florile alea de colo frumoase, pe cari nu mi le-ai spus cum se chiamă!*

— Trandafiri.

— Da!.. Mai albă decît trandafirii ăia...

Şi-au început să plângă amândoi, fără să-şi dea seama de ce. Simţeau numai nevoia de-a înfrăţi prin lacrimi, mizeria unuia cu suferinţa celuilalt.

Se potoliră.

Băiatul schiţă un gest de plecare.

— Stai, — spuse fetiţa — aş vrea să-ţi dau ceva... o floare... un trandafir... să-ţi aduci aminte de mine... poate că n'o să ne mai vedem!

Rupse un trandafir şi i-l dete. Şi-albastrul trist din ochii ei privi copilăresc în tăciunii, aprinşi din nou de bucuria darului primit.

*

Inserase.

Brutarul scosese pîinile din cuptor şi le înşirase în raţturi şi pe tarabă, blonde, proaspete, aromitoare.

Lume multă venea de cumpăra, care cîte o pîine, care cîte o jumăte, ba mulţi chiar cîte două şi trei pîini; dar nimeni nu vedea mogîldeaţa de omuleţ, ce răsărise în faţa tarabei, ca din senin, cu trandafirul alb, contrastînd anacronic în pumnuleţul lui pamîntiu.

Intr'un târziu, îşi duse mîna la buzunarele zdrenţelor, vrînd să scotocească şi el aşa cum făcea a mai mare parte din cei cari cumpărau numai cîte o jumătate de pâine. Îşi aminti, însă, că el niciodată n'a avut aşa ceva şi vru să întindă tradafirul alb în loc de baui, dar de ce din fiecare pâine îi apărea chipul blond al fetei? Şi de ce auzea într'una: „Să-ţi aduci aminte de mine“ ?!...

Ameţit, se lăsă jos lîngă perete sub tarabă. Simţea cum îi treceau junghiuri prin piept şi stomac. O tuse seacă şi surdă îi anină două diamante dureroase între gene. Răsărise luna şi printre lacrimi zări imaginea ei, tremurătoare, şi i-se păru că e ea. *Voi să se scoale, dar nu putu. Intinse halucinat mîna şi deliră.*

— Ai părul galben, ca pâinile brutarului... trandafirii tăi sînt albi ca miezul de pâine caldă... dar matale *eşti mai albă, decît miezul de pâine şi eşti mai bună ca pâinea, şi mie d'aia mi-e foame... mi-e foa...me...*

. . . . . .

A doua zi, dimineaţa, lumea făcuse roată în jurul unui copil ce şedea aşa de frumos lîngă zidul de sub taraba brutăriei, privind fix şi etern cu ochii lui negrii şi mari, la trandafirul alb cu o singură pată roşie pe o petală, ca la o minunăţie din altă lume şi care constra aşa de anacronic în pumnuleţul lui pâmîntiu.

PRIMĂVARA

Pe un dâmb sterp, la o margine de maidan, o salcie ftizică îşi lărimează frunzele în plină primăvară.

Doi vagabonzi: unul, tânăr altul bătrîn, ce parcă s'au luat la întrecere cu salcia de pe dâmb, îşi întind scheletele sub umbra muribundei sălcii.

De undeva prin aer pluteşie miros de azimă fierbinte.

Vagabonzii şi-au adulmecat nările şi unul şopteşte:

— Ce parfum de sălcioară!...

Iar celălalt îngână:

—Da! Miroase a pâine caldă!...

Seara a întins borangic de lună peste fire, a coborît pace în suflete şi pâinjiniş de vis a ţesut între pleoape... dar lumea e tot rece, salcia tot se scutură şi visul vagabonzilor, — vis nesăţios de pâine,—e poate ultimul vis în această primăvară!...

Constantin Barcaroiu

*) Din volumul Florile Roşii, apărut de curând.

Literatura italiană pentru copii

In faţa mea, pe masa de lucru, se răsfaţă o mică minune. O privesc surprins, înduioşat. Şi ca învechile poveşti mă tem să o atinge ca frageda făptură să nu dispară.

E o carte mică: traducerea italiană a lui Don Quijote dela Mancha.

Inminunat nu mă mai satur contemplînd îmbrăcămintea de mătase albă a copertei, lucind în două ape, şi presărată cu verzi flori de crin.

E aşa de fermecată această carte ca o comoară cu minuni.

Stai uimit privind-o şi nu mai ştii ce să admiri: eleganţa prezentării, soliditatea legăturii, grija meticuloasă în alegerea caracterelor sau comentariul ilustrat.

Şi când te gândeşti că în Italia sunt zeci de asemenea biblioteci, măestrit redactate, în care materialul este cu îngrijire ales de specialişti astfel ca să răspundă unui triplu scop, cultivarea sufletului, îmbogăţirea minţii şi întărirea caracterului.

Atunci îţi dai seama dece în momentele culminante ale istoriei italiene, toată ţara, ca un om, a fost gata să aducă prinos de jerfă idealului, nu numai trupul dar să se dea ideii cu toată ardoarea sufletului.

Căci în această ţară minunată instrucţia livrescă e numai unul din elementele educaţiei.

Acolo în mijlocul familiei sale copilul este centrul, către care converg toate grijile, toate atenţiile. Acolo sunt părinţi înţelegători, cari vor să se contopească sufleteşte cu copii lor, îi urmăresc deaproage în studiile lor, se interesează direct de bucuriile şi durerile lor: într'un cuvânt iau parte acttvă la viaţa lor sufletească intimă.

Din acest punct de vedere familia italiană se prezintă ca un agregat perfect definit, coherent, cu o structură indestructibilă adevărată familie ariană. Aici mai mult decât în orice parte, familia este simbolul statului.

Dar în afară de aceste două instrumente există şi un al treilea, nu mai puţin bine pregătit şi animat de un spirit de jertfă care merge până la apostolat: sunt profesorii.

Involuntar îmi răsare în minte „Cuore“, carte măiastră în care un mic copil îşi povesteşte întâmplările unui an de şcoală, îşi comunică impresiile. Nu pot uita spiritul de neprecupeţită jertfă al profesorilor, cari săraci, bolnavi sau necăjiţi îşi uită propriile lor griji în străduinţa necurmată de a se devota cu totul copiilor. Le urmăresc deaproape studiile, sunt supăraţi când au fost pedepsiţi, şi veseli când iau vre-o menţiune iar dacă vre-unul cade bolnav, străbat tot oraşul spre a aduce la căpătâiul micuţului harul pinosului lor sufletesc şi dragostea-i necurmată pentru cei mici. Astfel se pregăteşte în alte părţi sufletul copilului. In adevăr acolo toţi se concentrează în jurul copilului care este imaginea viitorului.

Il vor înălţat sufleteşte, luminat la minte şi totdeauna gata pentru a se jertfi unui ideal superior de bine sau de frumos.

Cartea aceasta este un simbol al Italiei cele nouă în care toate energiile naţiunii se concentrează în tendinţa de a realiza perfecţiunea în toate ramurile de activitate.

Aici în spiritul de sacrificiu. în munca desinteresată şi fără preget întru promovarea unui mici idei de mai bine, se întrevăd mai clar ca oriunde forţele vii ale naţiunei.

Este un imens rezervoriu, inepuizabil pe care succesiunea generaţiilor nu fac decât să-l umple din ce în ce mai cu vârf.

Şi această tendinţă spre bine şi frumos, reprezintă o minunată lecţie şi pentru celelalte naţiuni cari măcinate de grijile prezentului tiranic, nu se gândesc să-şi proecteze în viitor adevărul, să construiască statornic şi din plin, ci concep viaţa ca o eternă cârpeală, ca un veşnic compromis în care nimic înălţător nu se realizează.

D. EPUREANU

■ *Nu în frumosul absolut (în forţă, în gîndire, în creare), ci iubirea absolută (în binefacere, în milă, în jertfă în moartea pentru aproapele) e înţelesul vieţii actuale a omului social.*

■ *Gloria este o realitate spirituală de caracter exclusiv social.*

Vasile Pârvan

Babeş-Bolyai University Library Cluj

Biblioteca Academiei Române

Ca să faci o monografie completă a activităţii unui om de înaltă cultură şi adâncă înţelegere a oamenilor şi a lucrurilor, îţi trebuie timp, putere de muncă şi materialul necesar pus la dispoziţie.

Ei bine! unde alergi cu primul gând, decât la Biblioteca Academiei Române. Acolo «eşti sigur» (după cum se spune), că vei găsi tot ce-ţi trebue. In realitate, însă, nu nu e tocmai exact.

Un prieten al nostru, care de mult s'a dedicat operei de definire şi reală înţelegere a aceluia care a fost Vasile Pârvan, a fost destul de surprins, când cerând bibliotecarului Academiei Române, cartea lui *Eduard Meyer*: *Kleine Schrifften*, Halle 1910 — şi în care *Die Nationalität der Kaufleute im römichen Kaissereiche* a lui V. Pârvan, este întrebuinţată ca o contribuţie nouă pentru istoria culturală romană, — i s'a răspuns că nu există. Şi nu lipseşte numai aceasta. Ci şi *Gründzüge und Chrestomatie der Papyrus Kunde* ale lui *Wilcken* şi *Mitteis* — care deasemenea utilizează teza de doctorat a lui Pârvan.

Dar lipsesc din această bibliotecă a Academiei Româre, chiar o parte din scrierile lui V. Pârvan. Şi anume: *Nuove considerazioni sul vescovato dela Scizia Minore*, Roma 1924, cât şi extrasele articolelor sale din periodicul *Dacia*: *Considerations sur la sepultures celtiques de Gruia*, *Une nouvelle inscription de Tomi*, *Un aes grave olbien a Salsovia*, *Fouille d'Histria*, *La statue — menhir de Hamangia*, *Apropos de basileus Cotys de Callatis*, şi *Sur un relief inedit du VII-e siécle, réprésentant la S-te Vierge*. De ce nu se găsesc la Academie, aceste cărţi ale lui Pârvan? Ne-ar putea lămuri cineva? Dar o lămurire, care să conţină şi o motivare!!

De ce Academia română îşi are incomplete colecţiile revistelor: Revue belge de philologie et d'histoire, Ausonia, Revue de linguistique romane, American Historical Review, Revue des études anciennes, — reviste în cari există colaborări româneşti şi articole privitoare la ţara noastră? De ce!?

De ce unele periodice nu se dau spre consultare, cum de exemplu *Ilustration*, inaccesibilă oricui? De ce o carte din 1934, nu se poate citi la Biblioteca Academiei, de cât în 1935, ea fiind în tot acest răstimp «la legat»?...

*

Voiam să scriem mai de mult aceste rânduri, dar le tot amânam. Astăzi când d. Mircea Eliade a deschis problema incuriei dela Academia Română, apariţia lor este întăritoare.

Nu ne entuziasmăm niciodată numai de dragul cuiva. Nu aderăm la nici o mişcare sau iniţiativă, numai din sentimentalism necontrolat. Nu! Ne-a plăcut întotdeauna să privim lucrurile, obiectivi şi hotărâţi. Ceeace este însă dureros, e faptul că nu se dă tineretului şi oricărui intelectual posibilitatea unei munci cinstite.

Există deci un fel de coaliţie mutuală între cei care ne conduc, de a împiedica prosperitatea. Altfel nu ne putem explica.

Din cauza acestor stări, la noi nu se poate face nimic temeinic pe teren cultural. Şi tot deaceea nu avem o cultură curat românească şi nici posibilitatea de a o face

Suferim de o totală lipsă de posibilitate de informaţie. Şi este ştiut că o ţară dăinueşte peste veacuri numai prin cultura sa. Şi nu numai atât. Dar, tot prin această cultură, trece şi graniţa. Işi face vecini, cărora se poate impune datorită preciziunii şi temeiniciei culturii sale.

Paul Bărbulescu

Sfaturi pentru tinerii care fac politică

— Nu-ţi închiria nimănui umerii pentru a se 'nălţa pe ei, căci la prima ocazie când îşi va închipui că nu mai este mult până sus, te va da deoparte ca pe-o măsea rea. Aceasta ca sus să poată zice : Am ajuns singur

— Pentru unii şefi politici colaboratorii lor sânt ca nişte cai de poştă care dela o etapă la alta sânt mânaţi până rămân zdrobiţi şi apoi schimbaţi cu alţii. Sacrificiul şi numărul sacrificaţilor nu contează, numai şeful să meargă repede.

— Te miri ades de ce unii văd răul şi nu reacţionează, gândesc într'un fel şi vorbesc altfel. O fac din două motive : pentru a nu şi pierde locul căpătat şi din laşitate.

— Dacă eşti membru în vr'o grupare politică, la cea mai mică greşală vei fi pedepsit. Şi să nu te revolţi când vei vedea că deşi «şeful» greşeşte mai mult ca tine, tosuş nu e pedepsit, ci din contra i se preamăreşte greşala ca o trăsătură de geniu. Ce să i faci, aşa e «şeful» şi când greşeşte face bine.

— Când te îmbie cineva să te 'nscrii într'o formaţie politică, întreabă-l de credinţele lui, de program, dar nu te 'nscrie până nu-l cunoşti ca om, să vezi ce spune, ce crede, ce face, şi dacă face, o face sincer sau este un simplu joc de teatru. Şi fii foarte atent, căci unii sunt aşa de buni actori!

— Dacă cumva ai ceva calităţi mai mult ca şeful să nu le arăţi căci eşti pierdut, ci din contra s'o faci pe prostu şi va fi bine de tine. Dacă el nu are talent oratorie, tu să te faci c'abia poţi îngâna două cuvinte, dacă nu-i place să citească şi vine să te viziteze, tu să ţi ascunzi biblioteca în pod şi aşa mai departe, numai şi numai astfel vei fi cu adevărat preţuit.

— Nu te 'nerede în bunătatea exprimată prin zâmbet şi cuvinte tremurătoare, nu te 'nduioşa în faţa unor atitutini de martiri care pot fi studiate întâi în faţa oglinzii. Doar sânt atâţia oameni care cu şiretlicuri şi cruzime au omorât pe alţii şi totuş îţi zâmbesc cu nevinovăţia unei fete mari.

PUNCTE DE FOC

■ *Foştii noştri prieteni — aşa au vrut ei — s'au supărat tare de apariţia noastră şi s'au apucat cu înverşunare să ne rupă afişele. Nu ştim dacă vor fi format şi echipe să prindă undele din aer, care ne anunţau la Radio, dar oricum ne bucurăm că am putut să le dăm ocazia unei îndeletnicir eoarecare. Acum nu se mai poate spune că nu activează.*

■ *D-l Pamfil Şeicaru, numit de gurile rele Pamflet Fleicaru de când cu plebiscitul, i-au intrat în cap că ar putea fi salvarea neamului. La Ankara „Curentul" a şi fost prezentat ca un ziar de dreapta. Ştiţi fabula cu corbul care începând să croncăne. i-a căzut caşcavalul din cioc? Nu începe a croncăni 'prea tare D-le Fleicaru că să nu-ţi cadă malaxa din buzunar.*

■ *Pamflet Fleicaru von de Ciorogârla are de gând să formeze şi el o organizaţie zisă: „Vulturii tărcaţi". Abia aşteptăm să deschidă pliscul si să-i auzim cum cârcâie. Ştiţi, „orice pasăre pe limba ei piere".*

■ *La deschiderea camerelor s'a presărat toată Calea Victoriei cu nisip. Unii spun că aşa se obişnuieşte la paradă. Noicredem că a fost o măsură de precauţie a Guvernului ca în drum spre parlament să nu alunece şi să... cadă.*

■ *Şeful Dobrogei legionare este un oarecare Domn Guguf zis Ing. Virgil Ionescu frate cu celebrul Barbu Ionescu. Ce-o fi zicând „Ovidu" de noul Tribun al cetăţei Tomis?*

Cronica literară

Panait Istrati: «Biroul de plasare», roman, edit. «Cartea Românească»

Problema romanului, şi în genere a literaturii romîneşti, îmbracă de la o vreme aspecte de o acută decadenţă. Atât scriitorii cît şi publicul se perpetuiază într'o stare confuză şi sterilă. Primii ignorînd realitatea sufletească a acelora, cari îi cumpără. Iar ultimul, convins greşit că cetirea unei cărţi nu trebue să însemne nimic în viaţa sufletească a lectorului. Datorită acestor două false psihologii am ajuns la realitatea unei literaturi formaliste, fără ecou şi în care jocul mai stăpânit sau mai exuberant al fanteziei plăsmueşte totul.

Scriitorii noştri, de azi, uită, în majoritatea cazurilor, că literatura îndeplineşte un rol social şi ca atare menirea ei este de a forma şi desăvârşi sufletele.

Dacă publicul cetitor român este atât de nănc şi de circumspect în cumpărăturile de cărţi literare, de vină sînt numai *intelectualii*, aceia cari au scris utopii fanteziste ori au copiat fotografic şi fără adâncime viaţa. Rezultă de aci că nivelul scăzut, atât moral cât şi material, al literaturii noastre — oglindeşte deficienţe reale ale grupului de personalităţi creiatoare. Şi ele sînt: lipsa de temeinică educaţie sufletească, de cultură serios adâncită şi de cunoaştere. adâncă şi cu mari experienţe a vieţii active.

Prin 1927, regretatul Pârvan analizând, lipsa de răsunet a literaturii române contimporane, nota că: «La noi se face astăzi o literatură formalistă. Deaceea nu are ecou... Pentru a creia se cere mai întâi să fi trăit viaţa adevărată, să fi suferit... Nu zic, numai decât, că scriitorul trebue să caute tot felul de aventuri pentru a avea subiecte. Trebue, însă, să ia parte la viaţa activă. Ne trebue o autoeducare a grupului de personalităţi creatoare, o revizuire de conştiinţe şi aceasta independent de factorii conducări.. Adevăratul literat nu poate fi o anexă nici a politicei, nici a poporului Literatul este Majestatea sa literatul şi trebue să se ridice la înălţimea misiunei sale».

Dreptatea lui Pârvan este evidentă. Dealtfel, din nişte notiţe manuscrise rămase dela dânsul, reiese că n'a preţuit din toată literatura noastră decât pe Eminescu, Creangă, Coşbuc şi Odobescu.

Şi atât. Numai atât, fiincă literatura românească de atunci, ca şi ceia de astăzi, era străină de imperativele adevăratei arte, de sufletul creator românesc. Ţinta tuturor fiind sporirea productivităţii în beneficiul simţurilor inferioare. Falşificarea sufletului creator românesc prin producţii formaliste, spre a se compromite definitiv speranţa, că poporul românesc ar putea da ceva trainic şi de cinste în manifestările lui intelectuale.

E drept că unghiul de judecată a lui Pârvan era etic, nu estetic. Pentru el opera de artă trebuia să îndeplinească o funcţiune de educaţie *naţională şi apoi una estetică*. Aceasta fiindcă Pârvan sesizase prăpastia de nivel între public şi scriitor, dela noi. Atâta vreme. cât publicului, căruia ne adresăm, nu-i vom grăbi o afinare sufletească, — gândurile noastre vor rămîne o, sămânţă seacă şi fără rod.

Strădania primă a intelectualilor noştri ar trebui să fie tocmai această asanare morala a poporului. Fiecare din noi să simţim că sufletul nostru este *idee* şi că *singura valoare omenească este putinţa de a trăi noi înşine în sufletul altuia.*

Spiritualitatea românească numai atunci îşi va avea o legitimă existenţă, când va tîşni din suferinţa milenară a acestui neam şi i va trăi trecutul şi realităţile, — desbărându-se de împrumuturile fără fond ale străinătăţii, care ne socoate coloniali.

Altfel «civilizaţia singură este un grajd sistematiç pentru vite bine hrănite», iar «un popor, care se încredinţează unor mediocrii se sinucide»...

*

Apariţia statornică şi cu europeană circulaţie a romanelor lui Panait Istrati, pune pentru romanul românesc de astăzi, soluţia problemelor desbătute mai sus. Panait Istrati este singurul scriitor romîn, care *nu poate* scrie decât într'o limbă străină — cea franceză, — dar care totuşi oferă o literatură de gânduri ostenite în rezolvirea frământărilor. O căutare de a prinde din turmentarea epocii, zumzetul generator al atîtor surprinderi şi delăsări din noi. Fărîma de adevăr etern care stă la baza oricărei atitudini sau fapte, omeneşti.

«Am vagabondat, scria el într'o mărturisire. ca să aflu în oameni un pic de adevăr şi să lupt cu ei pentru adevăr şi sinceritate... am iubit viaţa în chipul cel mai sângeros şi ea mi-a supt tot sângele.»

Iată deci pe adevăratul scriitor, care atunci când va pune mâna pe condei nu va face numai o simplă transcriere de impresii obiectivate. Aceasta, pentrucă Panait Istrati, înainte de a fi scriitor, a fost un răsfăţat al suferinţei şi al întâmplării. Şi înainte de a suferi şi a i-se întîmpla atâtea Panait Istrati a crezut nestăvilit în trebuinţa necesară de a-şi răspunde, mai întîi sie-şi, pe proprie socoteală, de tot ceace e omul, viaţa şi misterele ei. Şi abia tîrziu, cînd experienţa îi îndopase deja sufletul cu atîtea concluzii, s'a putut înţelege şi pe sine, scrind.

Dragoste până la pierzanie pentru oameni, adevăr şi sinceritate, aspru şi neostenit dor de ducă, comoară nesleită şi covîrşitoare de experienţe şi suferinţi, — cari l-au făcut duios, puternic, gigant şi liber —, iată în câteva biete cuvinte pe adevăratul Panait Istrati.

Apropierea cu Gorki trebue cristalizată în dragostea niciodată potolită pentru o umanitate, care i-a făcut atîta rău, dar care este totuş atît de blîndă, de resemnată şi de pură în decăderea ei. Cît şi acea nespusă iubire pentru natură şi poveşti, cari să evoace semiobscurul unei vieţi, din care n'ai nimic ce regreta. Deaceea poate criticul pirandellian Adriano Tilgher l-a şi caracterizat astfel: «Istrati povesteşte, cum floarea înfloreşte şi vîntul suflă, din nestăpânitul îndemn al firii sale. Povestirea la el nu este scop; ci mişunare în suflet de istorii şi basme. de întâmplari ce se chiamă una pe alta El se lasă în voia bucuriei de de a povesti, dintr'o istorie răsare altă istorie, dintr'un mugur alt mugur...»

Şi totuşi în ţara noastră Panait Istrati continuă să fie hulit şi la discreţia atâtor resentimente politice. Oamenii noştri de litere şi de viaţă publică uită că Istrati a fost insul care nu s'a sfiit să-şi mărturisească erorile, sufletul care a trăit ideile, până la descompunerea sa fizică, care a crezut şi s'a prăbuşit îndeatâtea ori cu o seninătate. care numai aceasta face să-l iubeşti.

*

Biroul de plasare este a doua carte în româneşte din ciclul *Viaţa lui Adrian Zografi*. De curînd apărutul op este o continuare a *Casei Thuringer*, descriind aceleaşi fapte — vieaţa sa. In Biroul de plasare, Adrian Zografi — alias Istrati — îşi povesteşte aventura socialistă dela Bucureşti, antagonismul între om şi idee atunci când te sorteşti unei dedicări. Pe când ideia este statornică, rămâne pură şi nu simte fluctuaţiile vieţiii, omul e prea legat de lut, nesigur şi murdar, totdeodată.

Interesul, pe lângă cel documentar al mişcării socialiste la noi, stă în întâiul rînd asupra vieţii sufleteşti a lui Adrian Zografi. De aici şi asupra conflictelor cu viaţa şi cu oamenii, pe cari le resolvă într'un fel util şi lectorului.

Adrian Zografi este tipul «lucrătorului idealist, cu oarecare cultură de autodidact, cu oarecare talent de scriitor şi cu mult spirit de independenţă, calităţi cari-l vor face să sufere şi să se sbată, necruţându-i-se pentru asta nici chiar idealurile. In acest sens vor rămânea ca pagini de antologie confesiunile sale dinaintea adevărului gol al mişcării socialiste, descrierile de oameni, cari conduc cu pretenţii de arhangheli, izbăvitori, massa, dar care în realitate nu urmăresc decât un scop bine determinat şi precis: ajungerea lor.

Sîntem entuziaşti nu pentru ideile politice ale lui Adrian Zografi ci de adânca sa individualitate, mişcare cu orientări largi în cadru realizărilor omeneşti, care la un moment dat a putut să demaşte că şi mai toate mişcările, fie ele de dreapta sau de stânga, nu sînt făcute din elita creatoare. Ci de toţi acei rataţi şi farseuri ai vieţii, din acei cărora mizeria sufletească şi materială le înverşunează animalul cu ambiţia unei ajungeri. cu orice preţ. Dintr'o luptă pentru împămîntenirea în rândurile oamenilor a unor adevăruri, cîţiva — şi tocmai capii — au degenerat în viermuită sforărie a căpătuirii.

Un citat exemplificator:

«Adrian se simţea singur în cugetarea lui şi din alte pricini. Există o «elită» socialistă — şefi şi subşefi ai fostei «mişcări» şi actualei — care se dădea în vânt după marxism, economie politică şi literatură.

Oamenii aceia păreau îndopaţi cu o învăţătură doctorală, infailibilă şi rigidă, cu ajutorul căreia explicau totul, înţelegeau totul, răspundeau la orice, cu o usurinţă şi promptitudine orgolioasă şi adesea mişcătoare şi nu tolerau nici o contrazicere. Indoiala o ignorau pur şi simplu. Faţă de manifestarea celui mai neînsemnat spirit de independenţă sau a unei deosebiri de temperament, simţeau o aversiune fizică. *O concepţie materialistă a istoriei*, căreia Adrian nu-i sesiza adevărul desăvârşit şi mai puţin veşnicia, le oferea acelor oameni cheia tuturor evenimentelor sociale, tuturor acţiunilor omeneşti, pînă la cele mai mărunte fapte diverse...

Printre interpretările ce se dădeau, cu ajutorul acelei ştiinţe, faptelor şi gesturilor omenirii, erau unele care-i smulgeau lui Adrian strigăte de admiraţie, atât erau de adevărate. Dar nu înţelegea el de ce explicau în acelaş chip: pe efermerul Cromwell şi pe eternul Shakespeare, maşina cu aburi şi pe Byron, mizeria ţăranului român şi pesimismul splendid al poeziei genialului boem Eminescu. Temperament, caracter, personalitate, arbitrar, — nu existau. Acelaş cuplet pentru e explica totalitatea, universalitatea întâmplărilor vieţii.

«Deci, îşi zicea el, dacă viu la socialism, ar fi pentrucă sunt sărac. Ei bine, nu: tot aşa aş face şi dacă aş fi bogat. Ceva mai mult, în caz că socialismul n'ar schimba cu nimic nedreptatea dintre oameni, aş fi în stare să-mi oblig concetăţenii să fie drepţi, bătându-i la spate. Numai să mi se dea puterea absolută de-a aplica dreptatea prin toate mijloacele. Ce-mi caută mie aici concepţia materialistă a istoriei? Sunt un om revoltat, nu pentrucă sunt sărac, ci pentrucă sunt generos. Imi bat joc de toate favorurile cu cari m'ar copleşi viaţa, din moment ce trebue să trăiesc în mijlocul unei suferinţe universale! Şi dacă cutare gânditor sărac era pesimist, cutare altul nu era mai puţin, deşi domnea pe un imens imperiu».

De-aci, şubrezimea doctrinei socialiste, care prevedea dispariţia nedreptăţii în ziua în care cauzele economice ale acestei nedreptăţi ar dispărea:

«Dacă inima omului egoist nu se schimbă la priveliştea pildei şi prin puterea educaţiei, nu există ordine socială care sa poată schimba faţa lumii. In cea mai desăvârşită egalitate de drepturi, ticălosul va găsi totdeauna mijlocul să-l asupreasca pe cel slab. Şi nu cred în bunătatea îngerească a clasei mele. Nu cred nici în egalitatea de drepturi între oameni. Cutare act se poate numi dreptate într'un caz şi nedreptate într'altul. N'au toţi oamenii aceleaşi nevoi. Nu poţi nici să le oferi şi nici să le retragi tuturor oamenilor mijloacele de-a avea, de exemplu, o vastă bibliotecă, în acelaş spirit de dreptate cu care îi îngădui fiecăruia să-şi câştige pâinea şi îl opreşti să aibă palat».

Iată cugetări, cari ar trebui să pună pe gânduri, pe toţi tinerii noştrii cari fac o politică «isbăvitoare a unei umanităţii exploatate şi obidite».

Panait Istrati, prin sufletul şi prin talentul său înăscut pentru aşa ceva, este astăzi cel mai mare scriitor român. Repet român, prin lumea scrierilor sale, prin stilul său — încă imperfect pe alocurea, — român prin universalitatea scrierilor sale. Adevăraţii creatori ai unui neam sunt cei cari îi scriu suferinţa, istoria sufletească, o măestresc şi o fac să circule dincolo de graniţele politice, în necuprinsul sufletelor omeneşti de pretutindeni. Panait Istrati aşa este.

Alexandru Talex

Marginale

■ *A reapărut* Dreapta, *foae de cultură şi informaţie naţionalistă, pentru a cărei de trei ani apariţie s'a străduit nebănuit şi singur d.* E. Horescu. *Dar, dacă pînă acum apariţia, uneori cam cu pauze, a acestei gazete suscita legitime bucurii, astăzi nedumerirea vine să-i ia locul. E* Dreapta *şi totuşi nu d.* E. Horescu, *înfăptuitorul ei, cel care a ştiut să o preserveze departe de orice combinaţie politică, şi să fie un sincer şi obiectiv îndreptat al vieţii noastre politice şi spirituale. De ce absenţa d-lui* Horescu *dela conducerea şi din coloanele* Dreptei? *Şi de ce odată cu dispariţia, nicăari lămurită a d-sale, apariţia unei colorate şi pe faţă politice a unui partid fost până mai acum un an la guvern?*

■ *A apărut* LITERE, — *revistă condusă cu atâta dragoste pentru literatură de către d. Aurel Chirescu.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cronica Ştiinţifică

Lucrări şi cercetări asupra atomului

Incă din vechime, problema constituţiei materiei a interesat pe filozofi, în ale căror preocupări intrau mai ales explicarea vieţii şi a morţii. Era deci natural ca să caute a explica structura materiei, pentru a putea trece la provenienţa ei.

Astfel una dintre explicările lor, era că materia se poate împărţi în părţi mici de tot, atingându se o limită, după care nu se mai poate împărţi.

Mult mai târziu, după ce se desvoltă din alchimie chimia, apar din nou teroriile celor vechi, în explicări noui.

Molecula — partea indivizabilă cea mai mică, — ar fi făcută din doi sau mai mulţi atomi, legaţi între ei prin forţa de afinitate atomică, după cum moleculele sunt legate prin forţa de cohesiune iar atomul ar fi făcut dintr'o parte materială şi din electricitate, pozitivă şi negativă.

Odată cu făurirea, de către Rutheford a primului model închipuind atomul, geniul omenesc a întrezărit posibilităţi de înţelegere a materiei.

După Lord Kelvin şi J. J. Thomson cari susţineau o teorie statică a atomului, electricitatea pozitivă era constituită dintr'o sferă cu un diametru egal cu al atomului şi în interiorul acestei sfere ar fi strânşi electronii negativi, aceştia fiind în echilibru sub acţiunea electricităţii pozitive proporţională cu distanţa la centru şi a repulsiunei mutuale dintre sarcinile negative insişi.

Jean Perrin, la 1901 propunea o teorie dinamică, după care atomii sunt sisteme analoage cu sistemul solar, electronii negativi gravitând în jurul unui centru pozitiv, fiind atraşi după legea generală de atracţie, adică în raport invers cu patratul distanţelor lor.

Această teorie însă atrage după ea, drept consecinţă, instabilitatea atomului, care la acea dată era socotit imutabil şi aeci a fost părăsită.

Rutherford presupunea (în 1911) existenţa în interiorul atomului, a unui nucleu încărcat cu electricitate pozitivă, împrejurul lui gravitând, pentru fiecare fel de atom, un număr anumit de electroni, după nişte orbite închise, admiţând că întreaga masă a atomului este concentrată în nucleu, dimensiunile orbitelor fiind enorme în raport cu nucleul. S'a admis că există o anume legătură între sarcina nucleară a atomului şi numărul atomic respectiv şi s'au determinat numărul de electroni ce constituesc un atom dat.

Admiţându-se teoria dinamică introdusă de Perrin trebue să admitem că pentru orice mişcare ce are loc în atom, iau naştere radiaţiuni electromagnetice, cari nu încetează decât odată cu emiterea întregii energii a sistemului şi atunci toţi electronii cad pe nucleul pozitiv.

Planck elimina dificultatea, ivită, prin aşa zisa teorie a quantelor, după care atomul poate să existe în anumite stări fără a emite radiaţiuni, deşi particulele lui sunt presupuse a avea o mişcare relativă între ele, iar emisiunea de radiaţiuni a unui atom rezultă dintr'o stare de transiţie a stărei de echilibru şi nu e altceva decât o succesiune de unde armonice, a căror frequenţă înmulţită cu constanta universală a lui Planck ($h=655\times10-27$) ne dă energia totală emisă timpul transiţiune.

Bohr reuşeşte, ţinând seama de lucrările lui Plancke asupra quanteior, să imagineze un nou model de atom. El admite că există pentru un atom o serie discontinuă de stări staţionare neradiante, orbita electronului fiind în general o elipsă. Problema mecanică ar fi deci identică cu aceia a mişcări astrelor.

Teoria lui Bohr, aplicabilă pentru cazul hidrogenului şi a heliului ionizat, este greu de admis — chiar imposibil — pentru celelalte spectre. Nu se şlie nimic asupra felului cum se produce emisiunea unei raze anumite şi nici cum sunt acele stări intermediare neradiante.

Einstein, cu elemente scoase din celebra lui teorie a relativităţii, complectează concepţia atomului lui Bohr.

După Einstein, energia pe care o inmagazinează un atom ar fi egală cu massa atomului, înmulţită cu patratul vitezii luminei (300.000 km. pe secundă).

Prin trecerea dela o stare la alta (de echilibru pentru electroni) energia totală emisă este tocma energia disponibilă şi această energie se transformă într'o radiaţiune de lumină monocromatică, de frequenţă $N=W:h$ unde $W=$ energia, iar $h=$ constanta lui Planck.

Fotonii lui Einstein explică fenomenele de emisiune, fenomenul Compton, fenomenul de absorbţie precum şi cele fotoelectrice, însă nu pot explica fenomenele de interferenţă a luminei, de difracţie şi alte câteva, cari sunt insă în perfect acord cu teoria ondulatorie a luminei. Deci şi teoria lui Einstein este incomplectă.

Spre sfârşitul anului 1925, Louis de Broglie, emite o concepţie diferită. Astfel socoteşte că mişcarea, în general, a unui foton, electron sau chiar atom, deci a unui corpuscul, este însoţită de un fenomen ondulator. Louis de Broglie socoteşte unda electrică fiind singura realitate, iar fotonul, electronul, atomul, nu ar fi decât nişte simple aparenţe, puncte excepţionale, pe care el le numeşte puncte singulare.

In urma experienţelor făcute de către Davison, Germer a demonstrat că razele catodice, cari sunt de fapt bombardamente de electroni, dau naştere la fenomene de difracţie, arătând astfel că fenomenui este de tipul ondulator.

Bohr şi alţi găsese că totuşi nu se poate clădi o mecanică ondulatoare pe baza unei corespondenţe între o singură undă şi un singur corpuscul. In cazul unui fascicol mănunchiu, de unde şi a unui bombardament de corpusculi, fenomenul nu se poate explica decât introducând noţiuni de ordin static, ceiace ar însemna o reîntoarcere în cerc viţios, la teoria statică a lui Lord Kelvin, astfel enunţată.

De aci un fizician modern, H. Margenan, conchide a înlocui concepţia deterministă clasică, prin aceia a probabilităţi.

R. A. Millikan, fizicianul al cărui nume s'a impus atât de strălucit prin descoperirea razelor cosmice, (cari par a lua naştere nu din stele, ci din spaţiul interstelar), călăuzit de ideia emisă, că toate corpurile existente nu ar fi formate decât din hidrogen, prin enunţarea presupunerii că razele cosmice s'ar datora unor prefaceri în urma cărora în adâncimile spaţiului se formează împreună cu atomii de hidrogen şi atomi mai grei, pune problema cum ar putea fi înlocuit hidrogenul astfel transformat.

După Millikan, s'ar reface acest hidrogen pe seama energiei radiante ce se răspândeşte din stele în spaţiu şi că din hidrogen în mod continuu sunt formate celelalte elemente.

Astfel, în sprijinul afirmaţiunilor lui, aduce faptul că, în limite mici de greşeli, greutăţie atomice a celor 92 corpi simpli lunt multipli exacţi ai greutăţii satomulut de hidrogen.

Faptul că Einstein a probat interconversibilitatea masei în energie şi viceversa (în teoria relativităţii) precum şl prin emiterea presupunerii că înlăuntrul atomilor ar fi posibil ca un electron negativ şi unul pozitiv să se anuleze pe rând, transformând masa într'o pulsaţie de eter, precum şi posibilitatea cunoaşterii acestei energii (după Einstein energia fiind masa înmulţită cu patratul vitezei luminei, Millikan le socoteşte drept argumente hotăritoare în susţinerea teoriei lui, după care toate corpurile ar fi formate din hidrogen.

Prin această ipoteză, neglijind controversele ce iau loc atunci când studiem atomii altor corpuri decât hidrogenul, teoria lui Bohr asupra atomului, este concordantă.

GEORGE IVANOVICI

Despre teatru

Dintre toate artele, teatrul este acela care are o covârşitoare influenţă asupra spiritelor şi mai ales mentalităţii spectatorilor. Şi asta nu numai ca valoare estetică, dar pentrucă el reprezintă, ideea forţă. Se insinuiază prin dinamismul lui, fie că ar fi sintetic, analitic sau simbolic.

Iluziunea vieţii, care se perindă între pereţii de carton e aşa de puternic impresionantă încât devine mai veridică de cât adevărul, mai reală de cît realitatea. Dar evident că pentru toate acestea se cere a fi teatru; adică nici mai mult nici mai puţin, de cât de-a prinde viaţa în însăşi manifestarea ei şi de-acolo să extragi ceiace e prototipic, ceiace poartă caracterul de generalitate şi durabititate. Chiar dacă autorul ar trata un subiect de actualitate sau o idee particulară, el trebue să scoată în evidenţă ceiace e caracteristic, ceiace e etern omenesc.

Apoi pe lângă acestea se mai adaogă decorul, lumina, actorii, toate în aşa fel încât să dea atmosfera firească desfăşurării acţiunei, încât să nu atragă nici măcar o clipă atenţiunea că ceiace se petrece pe cele câteva scânduri technic aranjate, n'ar fi viaţa reală. Dar mai ales actorii, ei trebue să uite cu totul de a mai fi ei, dar nici ceiace suntem noi, ci trebue să-şi aranjeze jocul în cadrul unei naturaleţe specifice, adică al unor oameni cari trăesc în noi, dar pe cari — râsul, scrâşnetul, patima şi suferinţele lor, — să-i redeştepte pe ce-i ai noştrii, dându-le viabilitate. Aşa ar trebui şi trebue să fie teatrul, dacă cei cari-l conduc, îl simt şi-l fac, vor, să mai dăinue, şi lumea să plece mulţumită, fericită şi bogată de noui sugestii, ori valori — oricari ar fi ele, — ca apoi să vină iarăş şi din ce în ce mai multă.

Teatru însă aşa cum este acuma, e departe de a fi ceiace ar trebui, departe de adevărata lui menire, adevăratul lui rost. Nu e altceva decât o adunătură de oameni cu mai mult sau mai puţin talent, — în majoritatea cazurilor, fără niciun pic de talent, cari urlă, zbiară, se beregăţesc, se strâmbă, se încovoae, se îndoae, se bălăbănesc, se miorlăesc şi se ismenesc într'o lamentabilă scremere de a smulge zâmbetul sau lacrima depe faţa şi ochii spectatorilor, mai rău decât clovnii circurilor pentru copii.

Şi piesele!... Piesele autorilor moderni şi mai ales literatura originală a tinerilor promovaţi!...

Vai, doamne!...

Totală lipsă de coeziune între elemente, lipsă de pătrundere a vieţii ce dospeşte în fiecare om şi colcăe abondentă la fiecare pas. Aşa, ofticoşi, cu vorbe fără grai de parcă ar fi nişte parodii ale unor fantoşe, cu subiecte banale, sclivisite şi pomădate ca şi părul peste creerul lor imbecil, scrise într'o limbă ce miroase a loţiune de bărbier.

Opere sterpe, frivole sau umplute cu vată. câlţ sau sacîz, să nu scârţâie chiar aşa de oribil, dar cu preţiozitate de mirobolante, eclatante şi... *vai!* Ce *şarmante!*

Sătui şi ei câte odată până la autointoxicare de binecuvântata *mâncărime* literară, indigenă dramatică, mai lasă loc liber şi pentru câte o piesă a vreunui autor mic, cu celebritate mondială, ba chiar şi câte o tragedie. Dar aci e şi mai chin şi mai vai!

Ai impresia că asişti la o manifestaţie. Mugesc taurii, behăe ţapii — saltă girafele — aleargă dromaderele — se umflă şi bâlbâe curcanii, pe când curcile cad în popou grămadă, făcând pe ele; numai balcâze şi băbădii, transformate în ingenue, codane sau eroine, care cată să-şi mai menţie prestigiul artistic într'un isterism ca apucate streche de parcă ar fi nişte psichopate. Ai impresia clară, că toată fauna terestră şi-a dat întâlnire în mod special pentru cel mai cacacofonic şi bizar concert. Ai vrea s'o ştergi aiurit spre uşe, dar ţi-e frică să nu te înghită vre-un hipopotam, şi resemnat stai înţepenit în stal. Numai cu mâinile îţi pipăi întruna capul să vezi dacă ţi-a mai rămas un grăunte de inteligenţă şi că nu te-ai tâmpit încă definitiv.

Dela un timp îţi vine să strigi. „*Oarda*", dar cortina se lasă încet, sfioasă, nu atât pentrucă e actul final, cât mai mult de ruşine.

Noroc că bietul nostru cetăţean, burghezul cuminte, e leneş la gândire; altminteri ar face praf *comegea*. Afară însă, la aer, îşi dă şi el seama că a fost tras pe sfoară şi scuipă cu dispreţ:

— Ptiu! Măscăricii dracului! Mai bine mergeam la *Tănase* or *Alanbra*. — Şi pleacă fără dorinţa să mai calce vre-odată pela teatru şi că data viitoare se va duce la revistă, numai la revistă „Cel puţin acolo e numai caraghioslâc."

Despre revistă, însă, în numărul viitor.

Barcostan

Demisia Doctorului Trifu

Il cunoaştem pe Dr. Trifu de mult. Şi caracterul şi atitudinea şi valorea lui intelectuală. Colaboratorul intim al regretatului Prof. Dr. Paulescu şi animatorul unei acţiuni sănătoase anti masonice şi creştine. Demisia sa dela Cuziştii nu ne surprinde, dar ne întrebăm cu teamă, ce cauze profunde, morale şi sufleteşti l-au putut despărţi de bătrânul doctrinar, prof. A. C. Cuza?

Sântem convinşi că nu o nouă orientare sau o înglobare a sa în vr'un partid politic. Sântem siguri că va rămâne pe aceeaşi linie dreaptă a românismului creştin învăţat dela maestrul său.

Atunci de ce?

Poate că bănuim, dar e aşa de dureros să vedem cum în faţa fronturilor comune ale democraţiiei şi stângei radicale, organizaţiile noastre de dreapta se fărâmiţează, şi se distrug sub arzătoarea pecingine a unei cangrene reprovabile.

Când vor înţelege conducătorii mişcărilor româneşti că a sacrifica puţin din egocentrismele lor dăunătoare şi apune stavilă introducerii între rânduri a unei plevuşti de interesaţi meschini, în dauna elementelor iniţiale de luptă, îndepărtate fie prin eliminări sau demisii, ar fi un câştig imens pentru izbânda ideii?

Dacă pe aceşti şefi (şi ei trecători ca toţi oamenii) i-ar interesa mai mult triumful spiritual al mişcării, în genere, decât succesul fizic al persoanei lor, ideia românismului ar birui curată şi neîntârziat fără a mai asista, la acest proces de dezagregare a adevăratelor forţe ce merg să se izoleze în turnul lor de fildeş.

A murit Didi Micescu

Nu am putut crede când am afiat despre năpraznica moarte a celui ce a fost până mai eri un luptător lutre noi. in aceste clipe de reculegere păstrăm încă în minte imeaginea lui dint'o seară târzie la Cosiliul de Războiu, astă iarnă, când pentru apărarea unei cauze drepte şi sfinte neamului românesc vorbea cu atâta căldură şi talent.

Sufletele noaste strâjuesc o clipă în semn de pioasă amintire la marginile groapei lui abia acoperite.

Presa de peste graniţă

Moscova. Presa sovietică s'a ocupat pe larg de evenimentele de la Geneva cu ocazia admiterii ei în Liga Naţiunilor. Oficiosul „Izvestia" a publicat un editorial în care scria: „Invitaţia majorităţii membrilor Ligii Naţiunilor ca Rusia să accepte situaţia de membru al Ligii, ca şi dorinţa Uniunii Sovietelor de-a ocupa un loc în Ligă, sunt evenimente politice de mare importanţă. Liga Naţiunilor s'a născut în mijlocul statelor învingătoare contra statelor învinse şi poate chiar contra Rusiei sovietice. Desigur că politica pacifistă dusă de Soviete a convins şi pe cei mai aprigi duşmani de seriozitatea încercărilor şi planurilor noastre pacifice. In lumea capitalistă sunt acum două grupuri de state: unele mulţumite de situaţia lor actuală nu doresc războiul şi altele care caută pe orice cale o ieşire către războiu.

„Două mari puteri: Japonia şi Germania au părăsit Liga Naţiunilor pentru ca să fie libere de orice obligaţie impusă de forul de la Geneva. Statele care ţin cu orice chip la pacea Europei înţeleg că acest lucru nu-i posibil fără Rusia sovietică".

Organul armatei roşii „Ruda Zvezda" (Steaua roşie") îşi termină articolul său de fond cu aceste cuvinte: „Massele din Rusia sovietică nu uită nici o clipă că principala asigurare a păcii în politica noastră e întărirea economică şi armată a patriei. Rusia are mijloace admirabile pentru apărarea graniţelor sale. Armata roşie *e gata oricând să facă imposibilă atingerea duşmanilor de pământul patriei noastre.* Cu cât mai puternică va fi ţara noastră cu atât vor creşte şi forţele armatei roşii".

In faţa acestor rânduri ale unei prese atât de admirată de „stângacii noştri", ne întrebăm: dece atunci atâtea proteste ale antifasciştilor în contra bugetelor zic ei „prea încărcate" ale ministerului Apărării Naţionale? Noi zicem prea reduse. Şi iarăş e de observat că „internaţionala" începe a fi înlocuită de cuvântul „Patrie" şi ţin mult a arăta lumii că pământul ţării lor îl apără şi prin imposibil. *Iată deci o realitate recunoscută de însăşi corifeii internaţionalismului.*

Credem că un comentariu mai amplu nu e necesar.

Citiţi „Cruciada"

Cronica studențească

Obligativitatea doctoratului juridic

Cronica studențească pe care o începem astăzi pornește dintr'o imperioasă necesitate a vremurilor trăite. Studențimea este astăzi prin bogăția ei și prin psihicul social al momentului nostru istoric un factor important în alcătuirea socială și în desfășurarea și evoluția existențială a statelor. Am constatat de mult timp o lacună supărătoare în presa românească: absența cuvântului studențesc și absența oricărei preocupări serioase și continue asupra problemelor ei. Un val social de importanță acestuia nu trebuie să fie lipsit de posibilitatea unei sincere grăiri a ne voilor și durerilor lui și a unei expresivități a spirituaiității sale. O cunoaștere adevărată a studențimei este utilă și necesară. mai mult decât orișicui, în primul rând conducătorilor vieții publice a statului,

*

Primul cuvânt îl dăm dintr'o necesitate a clipei prezente ultimei probleme și anume ne vom ocupa în rândurile ce vor să urmeze de Facultatea de Drept, încercând o privire generală asupra acestei importante. ramuri universitare și examinând trei probleme triunghilare: a) *programele și regulamentele* b) *textele* c) *moravurile* Din același motiv amintit mai sus raza discuției noastre cade azi asupra obligativității doctoralui, recenta inovație a facultății și care cată a se aplica îecepând cu seria 1933.

Căutând geneza ideie care a determinat această măsură, este bine ca să se știe că ea aparține partidului național-țărănesc, care a dus-o din motive egalitaniste, din Ardeal. Este cunoscut lucru că sistemul juridic ardelean scoate pe absolvenții facultății de drept cu titlu de „doctori", acolo neexistând licența. Partidul național-țărănesc a găsit cu cale să întindă acest regim și la București pentru anume bine interesate motive — fenomenul s'a petrecut cu totul invers de cum ar fi trebuit, fiindcă noi cunoaștem că în toate celelalte domenii ale vieții de stat, regimul care a unificat a fost cel dela București și din vechiul regat Faptul constitue deja „în sine" violarea unei tradiții și a unei legi prestabilite și firești. Cercetarea amănunțită a acestui sistem de „doctorat obligatoriu" duce la concluzia necesară și firească a unei enorme anormalii științifice și a unui prost și vătămător efect.

In primul rând, din punct de vedere strict „teoretic" sistemul doctoratului obligatoriu, care este de origină germană. naște uu grav *paradox* și o păgubitoare contrazicere de interese, fiindcă întreaga noastră cultură este eminamente latină și în special cultura juridică este majoritar franceză. Ori între un fond latin și o formă, mai curând o nuanță de formă, germană este o lagrantă contrarietate, *incompatibile* cu interesele noastre și cu justa rațiune, pe care legiuitorii parlamentului național-țărănesc au ignorat-o —voit sau inconștient — este egal!

Anomalia este și mai grozavă din punct de vedere practic, adică în efectele științifice ale doctoratului obligatoriu și în urmările lui sociale. In această latură este un adevărat dezastru, care pune legitima întrebare cum de n'a putut fi prevăzut, dacă nu cumva chiar prevăzut, anumite interese au făcut să se treacă peste el. Intr'adevăr doctoratul obligatoriu va da curând societății românești o avalanșă, o inflacție de „doctori", va face un adevărat dumping *dăunător de două ori*: societății, colectivității și invidului. Gravitatea este următoarea: în fața unei continue anuale fabricări a unui mare număr de „doctori", orice *ierarhie* socială și științifică este exclusă. Mai mult încă: orice *diferențiere* sau clasificare de preferință în funcțiile publice este eliminat, încât singurul criteniu care rămâne pentru admiterea în slujbă a unuia dintre mai mulți solicitați, rămâne exclusiv *„politicianismul"*. In acest fel lucrurile iau o întorsătură gravă, care trebue să dea de gândit celor în drept, pentru că mașina doctoratului obligatorie, care va scoate și toate nulitățile — prin diferite mijloace, — «doctori», devine direct dăunătoare intereselor statului.

Sentimentalicește durerea este mare, fiindcă în acest fel se distruge orice aristocrație intelectuală și academică.

Fenomenul în urmările lui dă naștere unei *treptate devalorizări intelectuale*, unei bagatelizări a științei și intelectualității, căci lucrul e simplu: «doctorii» în drept vor fi ca ciupercile în țara noastră și vor constitui o marfă minoră, devalorizată, care nu va mai trezi fiorul rarității și stima firească în inima nlmănui, când se va vorbi despre un «doctor în drept».

Doctoratul obligator e cereștitul pentru bietul student plecat sub povara vremurilor aspre și pentru nevoiașii lui părinți sau neștinători, o grea sarcină și o împovărătoare situație, fiindcă numărul anilor de studiu s'a mărit la *cinci* (5) și în tot acest decurs el nu are nici un drept, deci nu poate câștiga *nimic*. I se creiază o situațiune doborîtoare și ineclitabilă în mijlocul acestei aprige crize. Nu vrem să deslănțuim patetism teatral prin proze sonore și alambicate; faptele sunt prea clare, pentru a le comenta mai mult!

Dacă este nevoie sau scop să se micșoreze numărul studenților dela drept—ceeace nu ne vine a crede—apoi nu aceste e un criteriu, ci *severitatea examenelor și îngreuiarea materiilor, dar ani puțini*, atunci se produce adevărata selecție naturală, care e utilă cu drept cuvânt.

In fața acestei anomalii a doctoratului obligator, păgubitoare și societății— statului și studenților, trebue să apară și să intervină pentru salvarea situațiunii, atât studențimea direct interesată, cât și conștințele înalte stiințifice și dezinteresate profesorilor, cu dragoste pentru ucenicii lor harnici.

Probleme muncitorești

Incertitudinea muncii

In toate timpurile și la toate popoarele munca a fost elementul vital de desvoltare mai ales la începuturile lor. O muncă uriașe până la cristalizarea bogățiilor și până la creiarea unui specific, unei culturi, unei civilizații. De-aci încolo însă muncii i-se substitue anumite clase parazitare, anumite caste care sub pretextul reprezentării sau organizării ei, duc o viață luxuriantă și care tot mai mult apasă strivind sau sugând energia unui neam, unei țări, unui popor.

In acest stadiu diferențierea de clase este evidentă, antagonismul concludent și pentru că interesele sunt atât de diametral opuse, suprapunându-se unora altora, ciocnirea este inevitabilă, cu atât mai mult cu cât elementul creator e sistematic îndepărtat dela masa vieții.

In acest caz, unitate perfectă nu mai poate exista, crezuri diferite se nasc cu atâta forță de convingere, încât subminează temelia unei puteri. Câte popoare nu s'au prăbușit tocmai când se credeau și pășeau mai tari?

Cauzele? Cauzele erau multiple, dar mai ales deficiența din însăși structura organismului lor social.

Cine nu știe că în Roma veche, pe când massele înfometate cereau pâine, li se dădea *Circ* și că *Galicula* presăra praf de aur în circuri?

Dacă în imperiul roman puterea era asigurată prin sclavajul muncii, nu mai puțin costisitoare erau răsboaiele pentru capturarea sclavilor, precum și viața de desfrâu până la orgii.

Nu năvălirea sălbatică a barbarilor a nimicit Roma. Ci ea însăși era năruită. Nu mai avea vlagă, nu mai avea putere. Năvălirii, Roma nu mai putea opune decât o bandă de ghiftuiți, înfumurați, leneși, bețivi, puturoși și mueratici, și sclavii n'aveau nici un interes să sară și să-l salveze interesele ei.

Dacă sub noua organizare a vieții sociale, după apusul unei lumi de fapt și de mărire, în evul mediu, munca ia prima înfățișare de organizare, recunoscută ca o putere în viața de Stat, corporațiile tot mai mult apasă asupra ei, feuda și monarhia absolută, până ce marea revoluție burgheză le dă lovitura de grație.

Ideea liberalismului cuprinde frenetic lumea întreagă și drepturile omului se sancționează prin legi.

Cântecul libertății, fraternității și umanității pare să schimbe fundamental sensul vieții și o eră nouă să înceapă, în care muncă să-și aibă întâetatea. Și întradevăr, o bună parte din timp așa se și întâmplă, dar repede i se substitue capitalismul și politicianismul, încât munca e asvârlită într'o permanentă și încontinuă incertudine.

Defecțiunea aceasta isvorăște din chiar ideea liberalismului prin care omul e vânat de către om, într'o formă nebună de exploatare, de jefuire, până la sleirea totală, încât averile se îngrămădesc, în mâinele câtorva: dând naștere unei plutocrații, cea mai crudă putere care a existat vre-odată în istoria omenirii.

Decretează inviolabilitatea și intangibilitatea dreptului proprietății, iar muncii nu i se acordă decât *libertatea* iar nicidecum *drepul la muncă*, tocmai pentruca brațele și mințile să poată fi la discrețiunea capitalismului.

Dar între salariat și patron, între capital și muncă intervin disensiuni, cari numai înbucurătoare, nu pot fi pentru liniștea ordinii în stat.

Statul, însă, în majoritatea cazurilor e reprezentat numai de o minoritate de oameni și tocmai din cei cu posibilități materiale, încât la presiunile mulțimii în satisfacerea intereselor ei, nu poate răspunde decât cu două modalități. Ori satisface cerințele acesteia și atunci isbește în interesele clasei reprezentative, sau nu, și-atunci nu-i rămâne decât oprimarea. Prin oprimare însă nu se rezolvă problema, ea se poate numai amâna, ca să isbucnească mai târziu și mai acut.

In alcătuirea statelor societății moderne, problemele sunt și mai multiple și mai grave. — cu atât mai mult cu cât mașina a venit să înlocuiască omul asvârliindu-l străzei și foamei. — Și în ineertudinea muncii consistă tocmai în acest deziderat. Intrebarea cea mare a omului, e: Ce va munci?.. Cu toate că știe foarte bine că a munci, este aproape egal cu a nu face nimic, câștigul fiind sub minim.

Pe lângă acestea se mai adaogă, jaful din bunurile publice, luxul, desfrâul și sfidarea celor învârtiți și a spoliatorilor, față de o lume care desnădăjduită își îndreaptă privirile către Stat.

Statul el însuși e strâns ca într'o menghină de către minoritatea deținătorilor de bunuri și nu poate da niciun răspuns, decât: criză — supraproducție.. lipsă de consum.

Lipsă de consum când masele sunt înfometate? Supraproducție când neamul umblă gol și desculț? Criză, când limuzinele se năpustesc nebune în depărtările drumurilor, iar palatele sfredelesc pântecul cerului?.. Nu, nu!... E nepăsare din partea unora, nepricepere din partea altora, rea voință și lipsă de gândire, directivă, din partea celor mai mulți, și lucrurile se precipită vertiginios către noi evenimente, din care cineștie dacă această civilizație nu se va prăbuși cu oameni, cu mașini, cu teorii cu tot.

CONST. BARCAROIU

Am și fost arestați

Știam dela început că vom fi întâmpinați de uni cu multă ură, de alții cu multe piedici, dar că vom fi din primele zile arestați pentru faptul că ne răspândeam afișele de reclamă, aceasta a întrecut marginile.

Redactorul nostru sportiv D-l Toma Alexandrescu a fost arestat Miercuri 14 Noembrie și ținut două zile și o noapte la Prefectura de poliție pentru vina de a fi îndrăznit să dea unui cunoscut un afiș cu reclama „Cruciadei",

— A! Tu ești ăla cu „Cruciada" i s'adresa politicos comisarul anchetator.

— Bine vom vedea noi ce te așteaptă, pentru ca în cele din urmă să se dea drumul fără nici-o explicație. Analfabetismul polițienesc îl cunoaștem, manierele deasemeni, dar ce nu ne explicăm este pornirea ce o au în contra gazetei noastre?

Este vr'o persoană influentă prietenă cu conducerea poliției care caută să o asmuță contra noastrs?

Ne luăm obligația de a o descoperi și de-a o pune la punct. Poliția să-și vadă de menirea ei. iar „influenții" să-și vadă de treburile lor și să nu ne forțeze să răscolim lucruri dureroase.

Cronica femeină

FEMEIA

In vremurile când inimile erau împietrite, când mintea era întunecată și 'ntreaga ființă omenească era prinsă în mreaja păgânismului, ce era femeia atunci? O sclavă a bărbatului. Și au trecut multe veacuri de întunecare când iată lumina; „Semnul Crucii", femeia un simbol sfânt: „Fecioara Maria".

In ea se coboară raza Dumnezeiască, cu ea ridicarea femeiei. De atunci mereu ea a căutat lumină și de multe ori istețimea, curajul și tăria ei dacă nu a întrecut pe bărbat l'a egalat. Mereu în umbra bărbatului ea a fost un înger păzitor.

Priviți femeia, desprindeți-o din colbul veacurilor apuse, cercetați istoria omenirii și veți găsi femeia demnă de aureola ce i s'a adus.

Azi. Ce este femeia? Șovăe pe căi umbrite de păcat, inima ei este împietrită de ura nejustificată împotriva celui tare, împotriva bărbatului.

Majoritatea vor egalitate dar nu luptă, nu-și oțelesc sufletul și brațele să cucerească drepturile, le cerșesc prin adunări sterpe și fără de folos.

Cu toate tendințele spre egalarea bărbatului femeile sunt azi mult mai sclave decât în timpul păgânismului, sunt sclavele instinctelor lor.

Și în fond ce egalitate vor?

Egalitate în vicii. Căci cinstea e un cuvânt ce azi împrăștie surâsuri în colț de gură, a murit de mult.

De privim în adâncul sufletului lor ce găsim? Au credință, au vr'un ideal, ce mai au sfânt în ele? Nimic, nimic. Nici chipul nu-l mai au după asemănarea lui Dummnezeu.

Intâlnim aceiași mască peste tot, nici o personalitate, căci au omorît totul în ele. In acest haos privind spre „stânga" găsim o „femee-bărbat". Nu-i mamă, nu-i soție, nu-i soră.

Căminul nu există, în sufletul ei sterp iubirea maternă s'a șters. Prin credință ea odată s'a mântuit, dar prin necredința de azi va pieri.

Un drum nou va trebui să bătătorească femeia de mâine, care va aduce un suflu nou pentru o țară nouă. O țară ridicată cu jertfe, bazată pe credință, spirit de sacrificiu și cinste. Și atunci femeia de mâine va aprinde scânteia credinței în sufletele uegre își va încununa chipul cu aureola din trecut și-și va sădi în suflet cuvântul sfânt de Patrie. Nu va mai trebui să ceară nimic, ci să cucerească totul și prin luptă să privească viața dârz în față. Căminul ei va deveni un altar, iar sufletu-i va fi curat și tânăr.

Și ca 'n vremurile apuse să țească și ea pânza domnițelor noastre, împletind în fire de aur idealul ei: „O Românie nouă".

ICADÉ

MODA

Ceva nou pentru acest sezon de iarnă vor fi taioarele cari aduc o notă tinerească și sportivă. Taioarele drepte și închise în nasturi. întocmai hainei bărbătești sunt preferate jachetelor ajustate pe corp și cu bască.

Singura garnitură la aceste taioare o formează bențile de astrahan indiferent de culoare — negru, marou sau gri — cu cari se bordează gulerul, reverurile și partea de jos a taiorului.

Acestor taioare nu le lipsește nici micile manșoane rotunde, ovale sau pătrate făcute tot din astraham.

De asemenea se poartă și la pălării astrahanul formând calote sau adevărate turbane amintindu-na căciulile rusești.

In modelul de față avem un taior de stofă neagră brodat cu astrahan: calota pălăriei și manșonul sunt tot de astrahan.

Central University Library Cluj

SKODA

De 21 de luni ţara întreagă asistă la desfăşurarea interminabilă a acestui trist spectacol.

După o simplă descindere fiscală a urmat bomba aruncată în Parlament de Dr. Lupu, polemici violente, un proces senzaţional şi înfine găsirea unui ţap ispăşitor. Câteva luni de linişte au precedat interpelarea D-lui Madgearu din Aprilie trecut şi iată procesul Skoda trecut integral pe planul politic.

Nici astăzi încă, cu toate eforturile comisiunei parlamentare de anchetă, acest război dus pe viaţă şi pe moarte între cele două tabere mari politice, nu a fost încă bine lămurit pentru opinia publică conştientă.

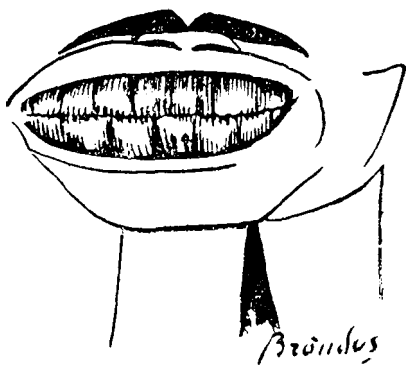

Concluziile raportului D-lui deputat Bentoiu au găsit contrargumente în raportul produs simultan de D-l deputat Armand Călinescu.

Parlamentul fiind în sesiune ordinară, ne aflăm deci în faţa unei noui lupte titanice, care va răpi mult timp, *scump plătit de contribuabili*, reprezentanţilor aleşi ai Naţiunei.

Or, ultimile evenimente politice internaţionale au dovedit, că pentru a putea evita orice, în vederea unei nouă conflagraţiuni europene, naţiunile, mici şi mari, sărace şi bogate se înarmează pe capete.

Nu ştim, deoarece datele publicate sunt contradictorii, dacă materialul comandat la Skoda ar fi fost eftin sau scump, putem însă conchide că ar fi fost bun.

Până şi Anglia, care dispune de o industrie importantă de armament a recurs la o puşcă mitralieră, fabricată tot de concernul Skoda, furnisor la care, din puţinii existenţi, sau oprit şi semnatarii români a mult discutatului contract Skoda.

Avem informaţiuni precise, că o parte din tunurile fabricate de Skoda în vederea executărei contractului român, au fost livrate sub auspiciile unui ofiţer expert englez, armatei chineze, însă cu 30 la sută mai scump decât prevedea contractul român.

De atunci au trecut combinaţiuni ministeriale, aspectul trupelor noastre la parăzi a devenit mai impunător, însă în materie de armament ofensiv şi defensiv suntem în raport cu progresul technic, cam la nivelul pregătirei noastre

Din acuzaţi, pare se, că cei responsabili pentru semnarea contractului Skoda, ajutaţi şi de evenimentele externe în perspectivă (Plebiscitul Saare, la 13 Ianuarie 1935) vor deveni vehementi acuzatori.

Ştim că afacerile mari—din lumea întreagă — de când se fac afaceri, nu se fac fără comisioane.

Evident, există comisioane şi comisioane.

Dacă, în adevăr, acei responsabili pentru apărarea naţiunii, dispunând temporar de banul public, au comis această crimă de care au fost învinuiţi, atunci din motive superioare de Stat, trebuia lovit, imediat şi chiar cu cruzime în cei dovediţi vinovaţi.

Aceasta nu s'a întâmplat.

De ce?

Sau toată chestiunea Skoda a fost ridicată din motive speciale sau politice, sau odată cu trimiterea la ocnă a fostului reprezentant al Skodei s'a adoptat vechea formulă «manus manum lavat».

Este delicat lucru şi grea meserie, să vinzi tunuri.

Sir Bazil Zaharof, omul misterios al Europei, personajul care în ţara lui a răsturnat guverne şi a creat oameni mari (Lloyd George) omul care a format războaie (greco-turc 1920) a făcut o avere fabuloasă, vânzând iar nu fabricând material de război.

Cine e Zaharoful nostru? Se găseşte el la ocnă?

Ori e mai comod să arunci o umbră asupra unui adversar politic? O astfel de însinuare nu poate face cinste nimănui nici în faţa istăriei şi nici nu poate ajuta la sudura sufletească a Ardealului de restul ţării. Pentru cinstea acestui neam este timpul să se lichideze cât mai curînd şi definitiv acest urît proces.

Vinovaţii, dacă sunt, să fie demascaţi, toţi bineînţeles şi pedepsiţi fără cruţare şi repede.

Avem de rezolvat probleme mai mari şi mai urgente la orizont, decât să ne dăm în spectacolul prelungit lumei întregi şi în special duşmanilor de peste Tisa.

Aceştia asistă cu nespusă satisfacţie cum se desfăşoară această luptă fratricidă, care macină prestigiul şi coeziunea unui întreg corp abea închegat după suferinţe şi lupte centenare.

Manevra de ultimă oră a Guvernului de a trece de la un atac la un armistiţiu ni se pare şi mai bizară căci sântem siguri că n'o fac din nici-o convingere ci din cine ştie ce influenţe şi socoteli subterane acesta este şi mai urât. Dar vom vedea. In orice caz... ajunge.

S. L.

Cronica Internă

La naţionali-ţărănişti

Naţional-Ţărăniştii trec la rândul lor prin mari frământări. Publicarea rapoartelor Skoda va accelera ritmul unei clarificări definitive în sânul partidului bântuit — astăzi de mai mutte curente.

In urma declanşărei actualei faze bellicoase a procesului politic Skoda, partidul N. T. care sprijinea până eri guvernul Tătărăscu, nu din simpatie desigur, dar pretind din cauza dificultăţilor proprii interne, a declarat subit război de răsturnarea guvernului.

Mulţi au sperat, că în urma revenirii Doctorului Lupu la matcă, acest mare partid de guvernământ îşi va relua înfăţişarea de adevărat partid ţărănesc, exponent al maselor ţărăneşti, al intereselor legitime ţărăneşti, iar nu al unei demagogii periculoase, grefate cândva pe interesele unui cerc restrâns de profitori şi speculanţi (avis protectorilor cartelurilor scandaloase).

Aşteptăm deci viitoarea desfăşurare a evenimentelor naţional-ţărăniste.

Deşi se părea de multe ori că acest partid se va rupe în mai multe grupuri şi grupuleţe, se pare că SKODA a contribuit la surparea spărturilor şi că după o anumită purificare, partidul va reveni cu pretenţiuni de guvernare.

La Georgişti

Partidul Liberal georgist, născut de pe urma evenimentelor din 1930, ajunsese foarte repede la oarecare însemnătate. Mult s'a vorbit şi s'a scris în ultimul timp despre o eventuală împăcare cu vechiul sau o parte a vechiului partid liberal, astăzi la guvern.

Nimic însă nu s'a întâmplat. Adevărat est , că acela care introdus moda partidelor mici, deci slăbirea partidelor mari în dauna lor, a fost d. Gheorghe Brătianu.

Dacă a făcut prin aceasta un serviciu ţării, până astăzi nu s'a putut verifica.

Nu credem, că prin crearea multiplelor partide mici, conduse dacă nu compleci, dar în parte, de aceeaşi oameni vechi, utilizând aceleaşi sisteme vechi, cel mult îmbrăcate în forme noi, nu s'a adus încă un serviciu ţării.

Pe urmă mai este chestiunea eredităţei. Evident, preferim peregrinii pur româneşti, unora noi veniţi din porturile Orientului.

Dacă antecedentele familiare sunt frumoase şi glorioase, este o garanţie în plus pe lângă capacitatea şi meritul personal.

Dar, conform concepţiilor noastre nu admitem să se facă capitolul de bază, din vreun privilegiu creiat de pe urma unor mari dispăruţi.

Nici Mussolini, nici Hitler, nici figurile mari politice din Occident nu au ajuns, ce au ajuns fiindcă străbunii lor au fost oameni celebri.

Dotat cu frumoase calităţi, ajutat evident şi de împrejurări, tânărul şef al acestor tineri liberali are evident o prea frumoasă perspectivă politică. Insă încă nu astăzi.

Recunoaştem că situaţia partidului ce conduce, a devenit în urma ultimelor evenimente, mai precară şi dificilă.

După cum va şti să conducă barca, îl vom judeca.

Partidul Conservator

Foarte puţine cuvinte asupra unui grup învins, pornit sub auspiciile lui Vlad Ţepeş, treptat îndulcit şi în fine refugiat sub carcasa istorică a unui steag, cu trecut glorios, astăzi însă perimat şi fără viitor.

Juvenilul conducător, polemist, dotat fără îndoială cu talent, însă impulsiv şi fără linie bine definită, prea ocupat cu lucrativele interese ale societăţilor de Telefoane, Discom, Cehoslovaca, unde a fost rugat să reprezinte, numai are timp disponibil şi pentru politică.

De altfel grupul D-sale deşi a combătut guvernul în alegerile trecute, la Cameră, totuşi a obţinut prin bunăvoinţa regretatului I. G. Duca, atunci şeful guvernului, un cadou familiar de trei mandate de senatori. Mandate dobândite evident prin voturile guvernamentale.

Afară de mici interese moderne, încă rar în vigoare, acest partid, născut mort, nu mai poate prezinta nici un interes,, căci „de mortuis nihil, nisi bene".

ASPECTE EXTERNE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Din noianul de fapte, două se deprind pentru a copleşi activitatea diplomatică a Europei în ultima vreme: Căutarea răspunderilor pentru asassinarea Regelui Alexandru şi al doilea, plebiscitul dela 13 Ianuarie 1935, în chestiunea atât de spinoasă a Saarului.

Guvernul Iugoslav dus de sentimente explicabile are ferma hotărîre de a stabili răspunderi precise, atât pentru concepţia cât şi pentru pregătirea atentatului dela Marsilia.

Anumite dovezi, anumite fapte, anumite destăinuiri sunt considerate la Belgrad ca larg suficiente spre a indica pe autorii morali şi a cere în termeni energici Ligei Naţiunilor a anchetă a cărei urmare ar putea fi deslănţuirea unor complicaţiuni la fel cu cele din 1914.

Ori marile Puteri, şi mai cu seamă Franţa, interesată special, prin faptul că s'a petrecut pe teritoriul ei, şi având de plâns şi moartea lui Barthou survenită accidental cu aceeaşi ocazie, au tot interesul ca demersul Iugoslav la Geneva să nu apese şi mai mult în balanţa atât de încărcată a încordărilor internaţionale.

Se caută deci o formulă transacţională satisfăcând pe deoparte pretenţiile Iugoslaviei îndoliată şi dornică de răsbunare, pe de altă parte cel vizat nu trebue adus în acea postură, care nu iar îngădui altă cale decât violenţa.

Acest rol pare că va reveni D-lui Nicolae Titulescu, ca reprezentant al micei înţelegeri, poate cu mandat expres în această chestiune, prin prestigiul de care se bucură pe lângă marile puteri, va avea din nou pricepere să apară în apărător al Păcei.

* * *

Atitudinea Italiei, recte a Ducelui, faţă de acest proces, care se va desfăşura la Geneva, rămâne nelămurită cel din recenta călătorie a Generalului Gömbös la Varşovia s'ar putea întrezări anumite indicaţiuni asupra unei atitudini viitoare.

S'ar putea că în curând blocul micei Inţelegeri, forţă incontestabilă astăzi în Europa Centrală, să şi găsească o contra pondere prin'o apropriere Roma-Viena-Buda Pesta Varşovia, faţă de care ar rămânea să se clarifice şi atitudinea viitoare a lui Hitler.

Declaraţiile acestuia din urmă făcute reprezentanţilor ziarului „Matin" sunt semnificative. El afirmă că nu ar avea intenţii războinice, că nici când nu s'ar gândi să ocupe Saarul pentru a forţa mâna Franţei. Că doreşte o înţelege e pacinică mai întâi cu Franţa şi apoi cu toţi vecinii lui.

In ce priveşte chestiunea Saarului s'ar putea rea bine ca ea să se termine prin declararea autonomiei acestei provincii. Din punct de vedere economic Franţa afirmă pe date statistice că situaţia Saarului este astăzi mai înfeoritoare ca în 1913.

Anglia, care are tot interesul ca prestigiul Ligei Naţiunilor să rămâe neştirbit, va căuta să nu aibă nici un amestec direct în desfăşurarea evenimentelor în legătură cu acest piebiscit, căutând pe toate căile ca el să fie reprezentat şi soluţionat de Liga Naţiunilor.

Despre atitudinea viitoare a lui Hitler în celelte chestiuni, Austria, blocul eventual Roma-Varşovia etc, ne rezervăm a le analiza într'un număr viitor.

In rezumat, pericolul unui război, aşa cum îl trâmbiţează o anumită presă, nu pare a fi încă la ordinea zilei.

Bombardamente de note diplomasice, alianţe sau blocuri noi, intervenţii directe sau prin S. N. D. tunete şi fulgere poate, dar răsboi nu, căci ori unde s'ar isca n'ar putea fi îngrădit şi generaţiile cari l'au îndurat îşi vor încorda toate puterile pentru a preîntâmpina o nouă catastrofă.

Sergiu

CRUCIADA ROMANISMULUI
Director: MIHAIL STELESCU
Redactor şef: *Alexandru Talex*

REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA
Bucureşti 6, Str. Emil Costinescu 10

Abonamentul anual:	100 lei
Autorităţi şi instituţii:	500 lei
Pentru studenţi şi muncitori:	75 lei

Căutăm corespondenţi în toate centrele studenţeşti şi muncitoreşti. Ofertele cu fotografii şi material de probă, se vor trimite la redacţia gazetei.

Tip. «TIPARUL ACADEMIC» Str. Doamnei, 14 — Bucureşti.